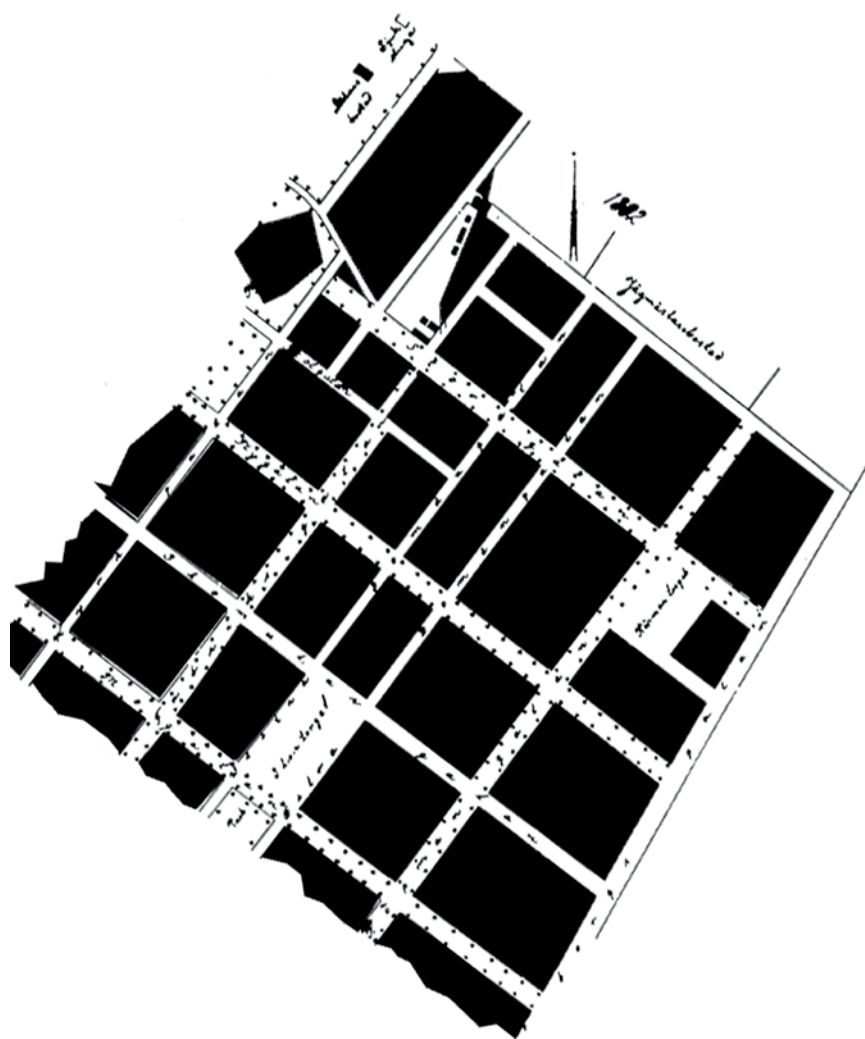

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurers samhälle

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurers samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
<http://ratdragonproduction.se>

ARVIDSJAUR
IN SWEDISH LAPLAND
árviessjávrrie

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurers samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon, Luleå.
Beställare: Britta Lundgren, Arvidsjaurers kommun.

Bild framsida: Karta över Arvidsjaur från 1892.
Kartor: © Lantmäteriet och Arvidsjaurers kommun
Foton där inget annat anges: Tomas Örn, 2018.

Innehållsförteckning

Introduktion	4	Lappstaden 1	32
Metod	4	Loet 1	33
Urval	5	Lommen 11>1	34
Antikvariska förhållningssätt	5	Lommen 11>2	35
Karta. Geografisk avgränsning och urval	6	Lommen 18	36
Karta. Särskilt kulturhistoriskt värdefulla byggnader och bebyggelseområden	7	Lärkan 2	37
Karta. Särskilt kulturhistoriskt värdefulla byggnader	8	Lärkan 3	38
Karta. Särskilt kulturhistoriskt värdefullt bebyggelseområde	9	Lärkan 4	39
Stadsplan från 1884	10	Lärkan 7	40
Arvidsjaur 5:3	11	Lärkan 8	41
Arvidsjaur 5:4	12	Orren 1	42
Arvidsjaur 6:12	13	Orren 2	43
Arvidsjaur 6:55	14	Pelikanen 4	44
Arvidsjaur 6:59	15	Renen 12	45
Arvidsjaur 6:63	16	Renen 13	46
Arvidsjaur 6:65 & 6:2	17	Skarven 4	47
Arvidsjaur 6:8<1	18	Skarven 5	48
Bofinken 7	19	Skatan 5	49
Bofinken 8	20	Skatan 6	50
Braxen 18	21	Spoven 16	51
Ejdern 4	22	Svalan 1	52
Göken 10	23	Svalan 4	53
Göken 12	24	Tranan 3	54
Gökungen 1	25	Trasten 9	55
Gökungen 5	26	Trasten 13	56
Hinden 1	27	Ugglan 3	57
Järnvägen 100:1	28	Ugglan 4	58
Järven 15	29	Ugglan 10	59
Kråkan 2	30	Vargen 1	60
Kråkan 3	31	Vargen 5	61
		Viggen 4	62
		Viggen 12	63
		Ärlan 8	64
		Ärlan 10	65
		Ordlista	66

Introduktion

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle ska tjäna som ett underlag i den kommunala planeringen, till exempel i samband med framtagande av detaljplaner och hantering av bygglov. Den gamla bevarandeplanen, de områden som pekats ut i Översiktsplanen och rapporten ”Modernismen i vardagen” har bildat utgångspunkt för ett nytt urval som kvalitetsmässigt säkerställts genom studier i fält. Den geografiska avgränsningen omfattar de centrala delarna av Arvidsjauras samhälle, samt Gamla prästgården och sådana byggnader och bebyggelsemiljöer som inom detta område anses ha ett särskilt kulturhistoriskt värde enligt 8 kapitlet, 13 §, Plan- och bygglagen (2010:900). Sådana byggnader kan vara särskilt värdefulla utifrån en historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Enligt Plan- och bygglagen får sådana byggnader inte förvanskas.

I Arvidsjaur finns många byggnader och miljöer som har varit viktiga i Arvidsjauras historiska bebyggelseutveckling. Alla dessa byggnader finns inte med i urvalet. Antingen ligger de utanför det geografiska området som underlaget utgår från, eller så har de inte bedömts fylla kriterierna i Plan- och bygglagen (2010:900). Det betyder dock inte att dessa byggnader inte kan vara viktiga delar av Arvidsjauras historia eller bebyggelsemiljöer. Exempel på sådana byggnader är många av flerbostadshusen från 1960-talet som i Arvidsjaur utgör en grupp mycket välbevarade byggnader med en särpräglad tegel- och fönsterbandsarkitektur av hög kvalitet, där endast ett fåtal bedömts ha ett särskilt kulturhistoriskt värde. Andra exempel är enskilda byggnader som ligger inom 1884 års stadsplan och som har varit viktiga representanter för Arvidsjauras bebyggelseutveckling, men som genomgått förändringar som gör att de inte längre bedömts ha ett särskilt kulturhistoriskt värde. Någon samlad beskrivning av Arvidsjauras historia ryms inte i detta kunskapsunderlag.

Underlaget är framtaget av Tomas Örn, Rat & Dragon, på uppdrag av Britta Lundgren, Arvidsjauras kommun. I kommunens arbetsgrupp har Britta Lundgren, Agneta Nauclèr, Åsa Andersson, Majvor Sellbom, Monika Hornig-Breitbach och Erika Resin deltagit. Vid ett första startmöte deltog även Jeanette Aro och Thomas Steinwall från Länsstyrelsen i Norrbotten.

En begreppsförklaring/ordlista finns som bilaga till detta dokument på sid. 66.

Metod

Framtagandet av denna rapport genomfördes under augusti och november 2018. Inventering av fastigheterna inom det avgränsade området gjordes i början av augusti 2018 då också en preliminär värdering och urval gjordes. Inventeringen gjordes till fots där varje enskilt hus exteriör översiktligt inventerades okulärt. Ingen inventering eller värdering har gjorts interiört. Därefter har källmaterial i form av bland annat befintlig bevarandeplan och annat arkivmaterial gått igenom. Samtal med kunniga personer från Arvidsjaur med stor kunskap om Arvidsjauras historia och bebyggelseutveckling har också gjorts. Deras kunskap har varit ovärderlig och tack vare dem har materialet och urvalet kunnat kvalitetssäkras. Utifrån kunskap inhämtad från detta gjordes ett första utkast till urval.

Urvalet redovisades och diskuterades sedan med Arvidsjauras kommun 24 september 2018. Därefter har urvalet justerats och bearbetats och i november 2018 på nytt diskuterats med arbetsgruppen från Arvidsjauras kommun. Urvalet redovisas på en karta där både byggnader och miljöer som bedömts uppfylla kriterierna i Plan- och bygglagen kap 8, 13§ markerats. Varje byggnad eller bebyggelsemiljö beskrivs sedan enskilt med bild och karta samt karaktär, kulturhistoriskt värde och rekommendation. Karaktären anger vad som behöver bevaras för att det kulturhistoriska värdet ska finnas kvar. Rekommendationen anger hur det kulturhistoriska värdet bör bevaras och vad som bör skyddas i detaljplan. Rivningsförbud och skyddsbestämmelser rekommenderas för samtliga utvalda byggnader eftersom deras kulturhistoriska värden bör skyddas från rivning och förvanskning. Vissa byggnader kan redan vara skyddade i befintlig detaljplan.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Urval

Det geografiska området som omfattas av detta underlag rymmer ca 250 fastigheter. Av dessa har 55 fastigheter och ett bebyggelseområde valts ut. Delvis överlappar dessa byggnader det urval som gjordes i bevarandeplanen från 1983 men samtidigt har flera byggnader tillkommit och områdesgränser justerats. Urvalet baseras på en värdering som utgår från den idé och teori om kulturhistoriska värden som är representerad i internationella dokument och överenskommelser såsom UNESCOs världsarvskonvention och det s.k. Venedigdokumentet och andra internationella charters, som beskriver hur kulturhistoriska byggnader och miljöer kan hanteras. I svensk kontext brukar det hänvisas till Axel Unnerbäcks bok *Kulturhistorisk värdering av bebyggelse*. Denna teoribildning ser byggnaderna som ett historiskt dokument där de kulturhistoriska värdena är bundna till byggnadens autentiska material och uttryck. Det innebär att materialet i sig inte kan separeras från det kulturhistoriska värdet och att det påverkas negativt om det byts ut eller förvanskas.

I huvudsak speglar urvalet Arvidsjaurns historiska utveckling och bebyggelsens karaktärsdrag och arkitektur på följande sätt:

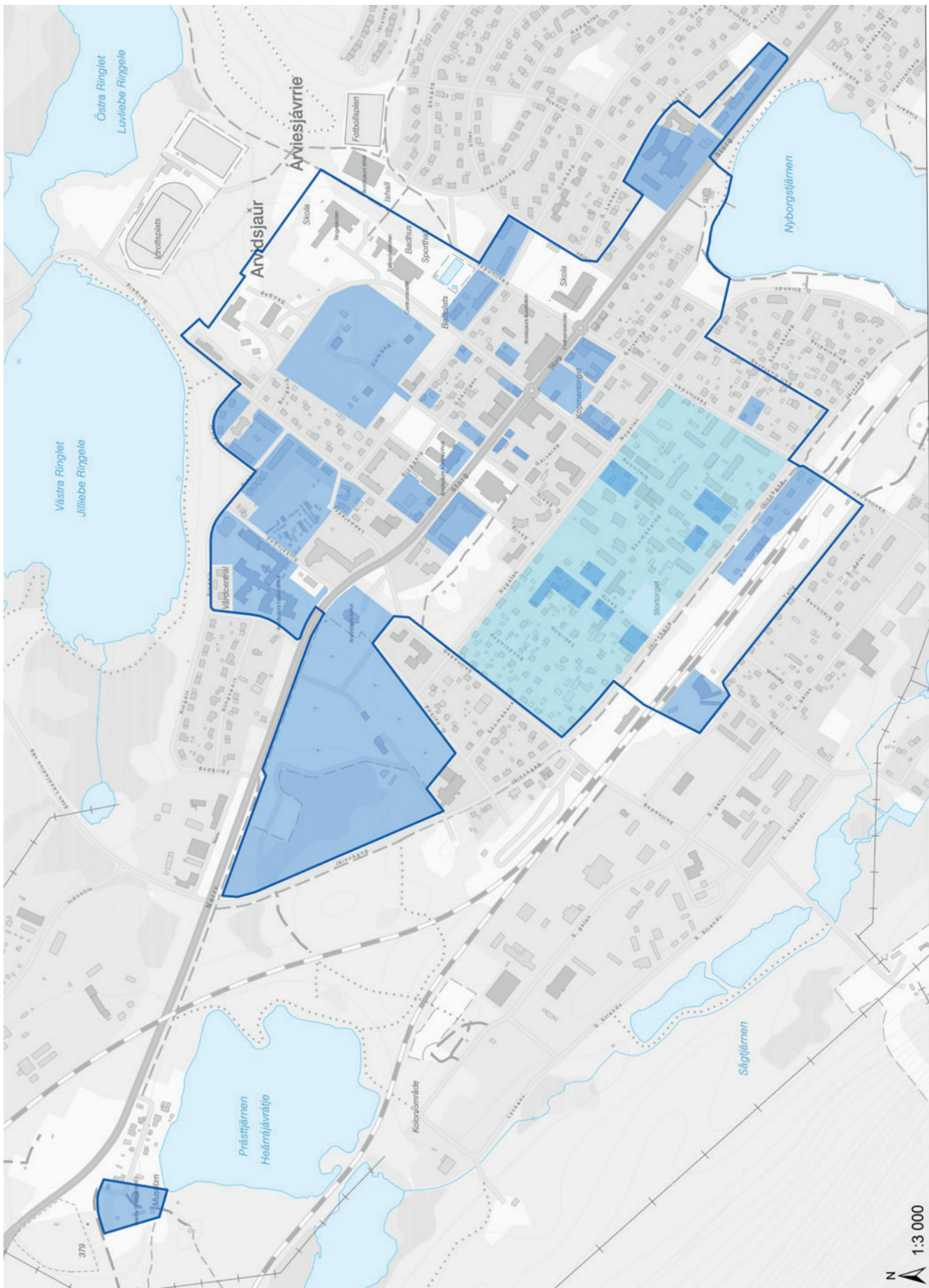
- Det tidiga Arvidsjaur från 1600-talet, med den gamla kyrko- och handelsplatsen. Idag ligger den Gamla prästgården från 1890-talet där.
- Handels- och kyrkoplatsen i nya Arvidsjaur. Kyrkan, Lappstaden, Borgarstaden, Bondstaden. Handelsgårdar och Storgatan. Frikyrkobyggnader.
- Skogs- och sågverksindustrins betydelse i Arvidsjaur.
- Stadsplanemönster från 1884 som sedan växte fram under 1920-1930-tal.
- Järnvägssamhälle med sammanhållen järnvägsmiljö med boställhus och Stationsgatans framväxande betydelse som kommersiell gata.
- Sjukhuset/vårdcentralen och bostadsbebyggelse kopplade till dess utbyggnad.
- Modernismen. Framför allt 1950 - 1960-talets flerbostadshus samt välfärdssamhällets institutionsbyggnader så som brandstation och kommunhus.

Antikvariska förhållningssätt

En del rekommendationer anger förhållningssätt till de kulturhistoriska värdena vid en ny- eller tillbyggnad. Dessa förhållningssätt baseras på antikvariska riktlinjer om t ex tillägg till kulturmiljön, som är utarbetade inom olika forskningsfält, i internationella konventioner och charters.

I denna rapport återfinns två dominerande förhållningssätt. Ett där tillägg och ändringar bör ha en avvikande, samtida design och arkitektur. Den samtida arkitekturen blir då lätt avläsbar och förväxlas inte med den ursprungliga bebyggelsen vilket gör den historiska betydelsen av byggnaden tydlig samtidigt som det ger utrymme för ny kvalitativ samtida arkitektur. Det andra förhållningssättet är att tillägget eller ändringen anpassas, ibland rekonstrueras, till befintlig arkitektur och byggnadstradition. På så sätt bibehålls en karaktär och arkitektur som inte tål stora förändringar. De olika förhållningssätten kan tillämpas i olika skalor, från stadsplan ner till ändringar av detaljer och byggnadsmaterial.

Rapporten rymmer inte detaljerade förhållningssätt för varje given situation som kan uppstå i samband med en ändring av en byggnad. Detta eftersom de kulturhistoriska värdena behöver bedömas utifrån de specifika förutsättningarna som finns i ett förslag till ändring eller tillägg och vilka behov ändringen avser att tillgoda.

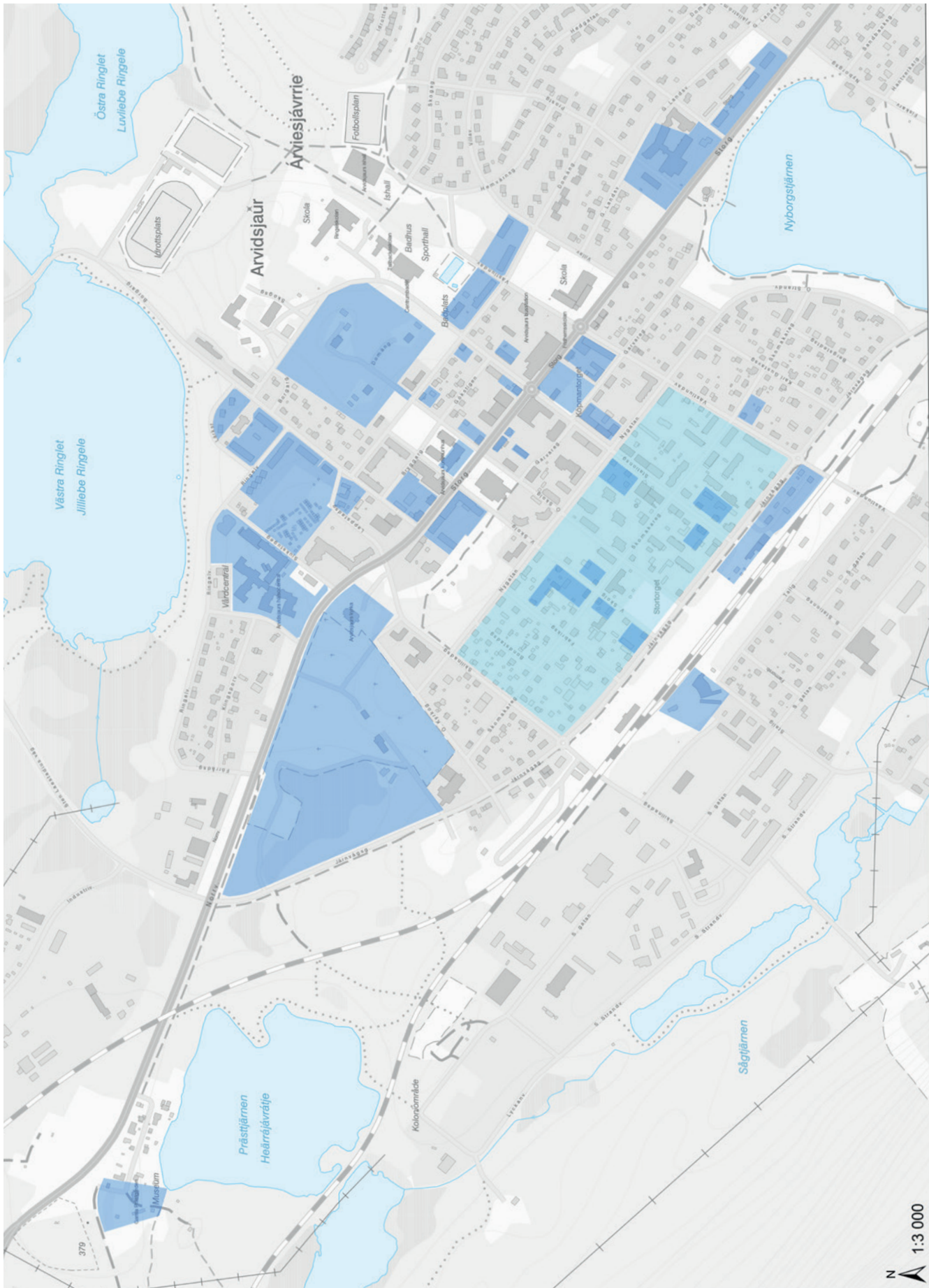
Karta. Kunskapsunderlagets geografiska avgränsning med urval av bebyggelse och bebyggelseområden.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Särskilt kulturhistoriskt värdefulla byggnader och värdefullt bebyggelseområde enligt Plan- och bygglagen kap 8 13§

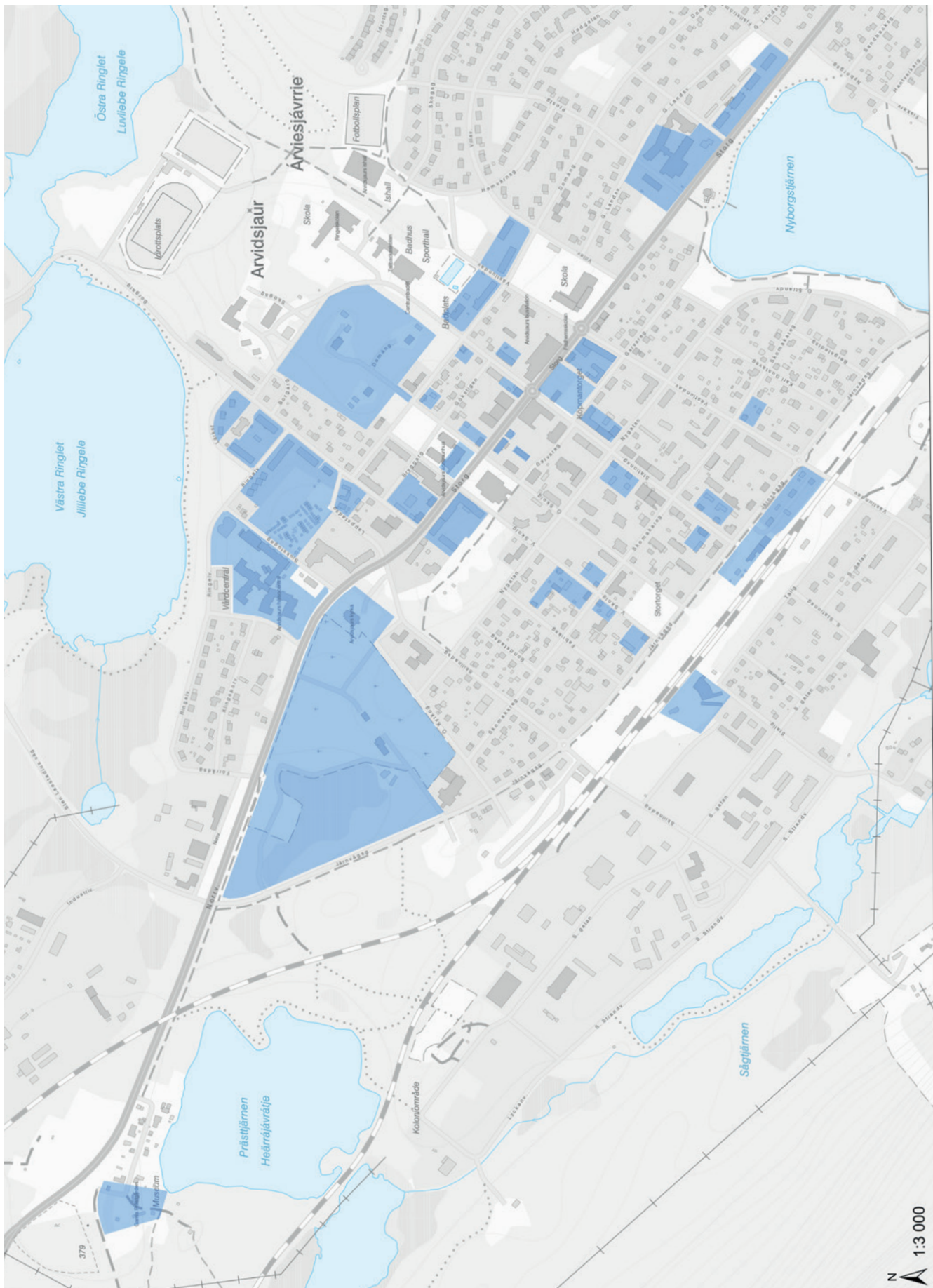
Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
<http://ratdragonproduction.se>

ARVIDSJAUR
 IN SWEDISH LAPLAND
 ärvidesjåvrrie

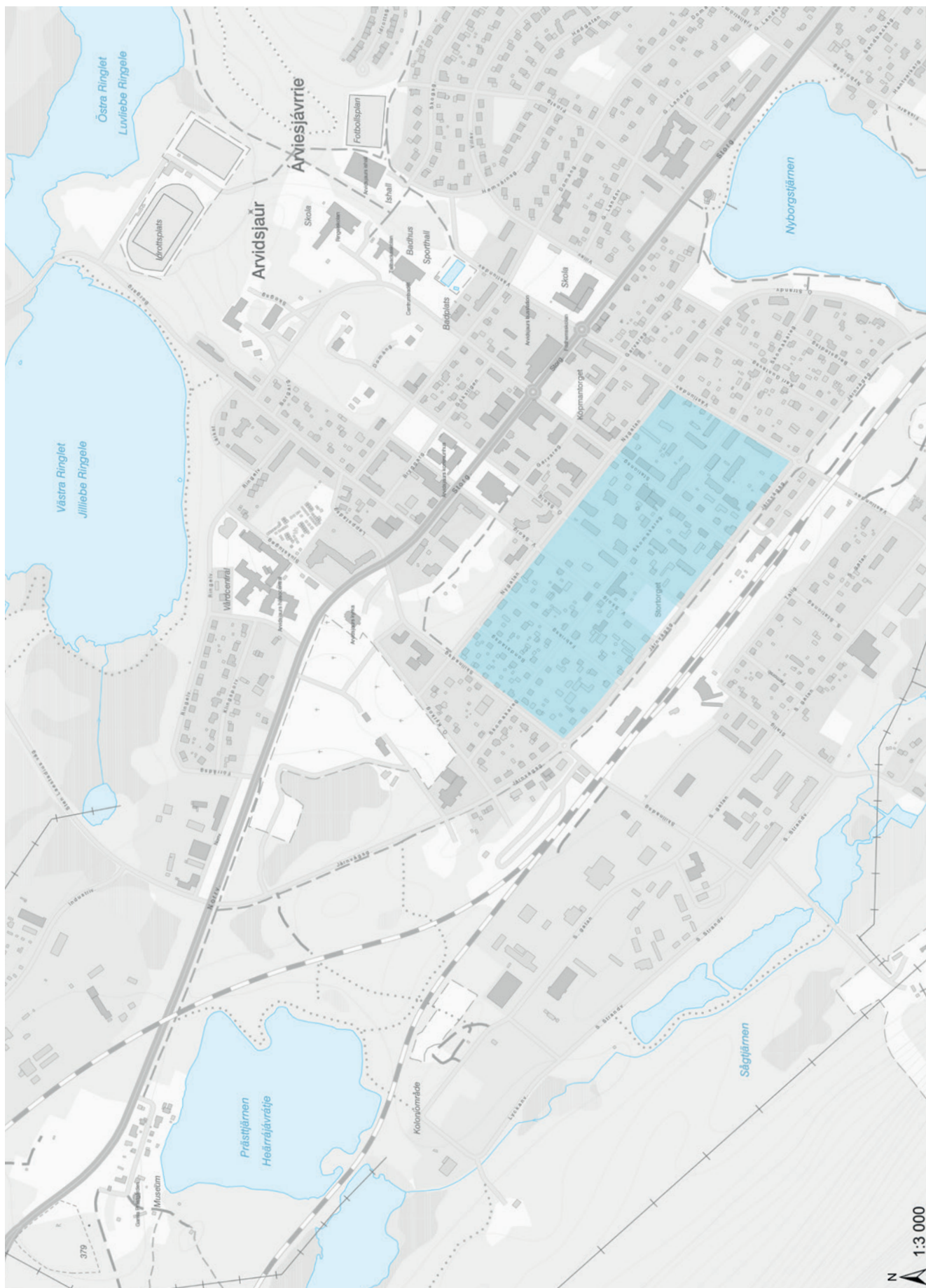
Särskilt kulturhistoriskt värdefulla byggnader enligt Plan- och bygglagen kap 8 13§.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Särskilt kulturhistoriskt värdefullt bebyggelseområde enligt Plan- och bygglagen kap 8
13§

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

ARVIDSJAUR
IN SWEDISH LAPLAND
årvidsjävrne

Foto: Pelle Persson; ca 1920.
Arvidsjaur kommunsbildarkiv

Stadsplan från 1884

Karaktär

Rutnätsplanen från 1884 är grunden för det rätvinkliga gatunät som delar in kvarteren. Torg och parker skapas genom att kvarter sparas ur. Viktigt för gaturummet är breda gator som ger plats åt björkalléer. Karaktäristiskt är även de två korsande mittaxlarna, Storgatan och Stationsgatan. I området finns både flerbostadshus och enbostadshus med i huvudsak två våningar men flertalet flervåningshus förekommer, särskilt från 1960-talet. Byggnadernas placering är i liv med gatan, bostadsentréer från gårdssidan, ofta med verksamheter i gårdshusen placerade i fastighetsgräns och ihopbyggda med grannfastighetens. Området är blandat i funktion och arkitektur. Arkitekturen är inte homogen och området har kontinuerligt byggts fram till idag. Nordisk nyklassicism dominerar träbebyggelsen som främst är från tidigt 1900-tal. I kv Svärtan och kv. Siskan är strukturen efter Bondstan synlig, bl.a. i Skillnadsgatans sträckning. Modernismens arkitektur är karaktäristisk för senare tillkomna byggnader, bl.a. i 1960-talets strama modernism med tegel och fönsterband. Längs Stationsgatan har verksamheten präglats av handel och hotell som tydligt vänder sig ut mot gatu-

rummet. Publika verksamheter såsom frikyrkorörelserna har gjort avtryck.

Stadsplanen omfattar en större del av Arvidsjaur. Avgränsningen av området utgår dock från ett område där stadsplanen är avläsbar, välbevarad och där det finns tillräckligt många enskilda välbevarade byggnader. Trädalléernas värde sträcker sig dock utanför det avgränsade området och återfinns tillsammans med lärkträdsalléer i hela den äldre stadsplanen.

Kulturhistoriskt värde

Stadsplanen visar på hur bebyggelsen i Arvidsjaur kom att utvecklas, från en kyrk- och handelsplats till ett utbyggt samhälle. Den klassiska rutnätsplanen är här anpassad med breda gator och alléer.

Rekommendation

Befintlig rutnätsplan bör bibehållas. Ny bebyggelse anpassas till områdets karaktärsdrag: fasader i gatuliv och bostadsentréer mot gården, gårdshus och ekonomibyggnader inåt kvarteret i fastighetsgräns. Ny bebyggelse bör även anpassas till befintlig skala, volym och höjd. Vård, förnygring och återplantering av alléer bör göras för att behålla gaturummets karaktär.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

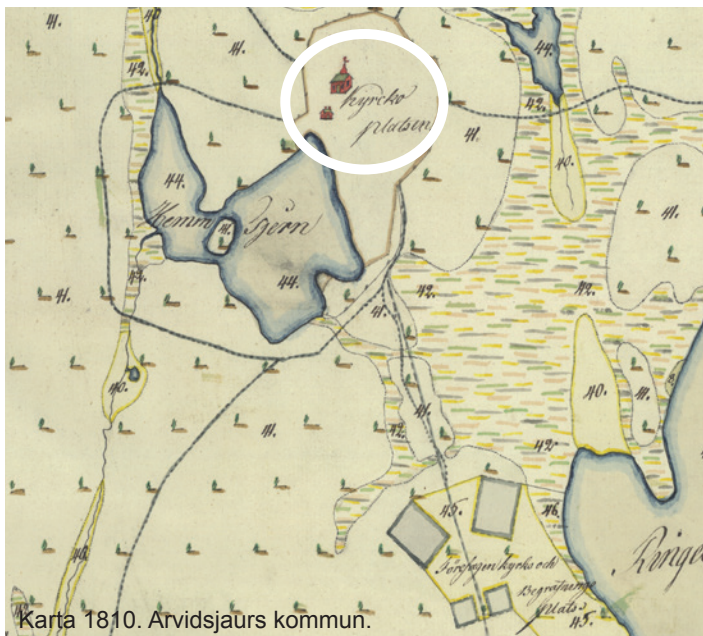

Foto: Arvidsjaur kommun, 2018.

Fastighet: Arvidsjaur 5:3
 Gamla kyrkoplatsen
 Adress: Magnus Berlinvägen 24

Karaktär

Platsen för områdets andra kyrka, byggd 1704, ligger intill den gamla prästgården från 1891. Kyrkan var omgärdad av en timrad bogårdsmur. Den nuvarande bogårdsmuren är en rekonstruktion och ligger på den ursprungliga platsen.

Området har en utpräglad agrar karaktär. Här finns samtidigt många spår av de verksamheter som bedrivits på kyrkoplatserna. Strax väster om bogårdsmuren ligger bl.a. området där en gång kåtor, bodar samt handels- och förrådsbodas funnits. Hela området var under många år en mötesplats för samer, handelsmän och senare nybyggare. Området var en kyrko-, tings- och marknadsplats sedan 1606.

Kulturhistoriskt värde

Kyrko- och marknadsplatsen från 1500- och 1600-talet visar samernas tidiga närvaro i Arvidsjaur och på den svenska kungamaktens kolonisation av Sápmi och norra Sverige och hur skatteindrivningen bland samer gick hand i hand med missionen att kristna Sverige.

Rekommendation

Platsen bör fortsatt hållas öppen och fritt från sly och igenväxt. Intelligande äldre ängs- och odlingsmarker bör fortsatt hävdas så att de hålls öppna.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fotograf okänd, 1970.
Bild ur Norrbottens museums bildarkiv

Fastighet: Arvidsjaur 5:4
Gamla prästgården
Adress: Magnus Berlinvägen 24

Karaktär

Huvudbyggnadens arkitektur är utförd i s.k. Schweizerstil med veranda och rik ornamentering. Liggande spontad panel upp till det förhöjda vägglivet. Ovanför stående locklistpanel. Bottenvåningens fönster är karaktäristiska för första halvan av 1800-talet: tvåluftsfönster (ytterfönster och separat innerfönster) med tre rutor per luft (liggande spröjs). Bredvid står en mindre 1,5 våningsbyggnad med sadeltak och stående locklistpanel. Fönstren är karaktäristiska för senare delen av 1800-talet med tvärpost och fyra luft. Huset sägs vara Arvidsjaur's äldsta byggnad, flyttad från fastigheten Korpen 2. Till den gamla prästgården hör ekonomibyggnader, härbren/tiondebod och äldre odlingsmarker och trädgårdar. Tidigare fanns även en ekonomibyggnad (se bild) med pig- och drängkammare, bagarstuga, stall, ladugård, vedbod och dass som idag är rivet.

Kulturhistoriskt värde

Kyrko- och marknadsplatsen från 1500- och 1600-talet visar samernas tidiga närvaro i Arvidsjaur och på den svenska kungamaktens kolonisation av Sápmi och norra Sverige och hur skatteindrivningen bland samer gick hand i hand med missionen att kristna Sverige.

Prästgårdsbyggnaden från 1890-talet visar på prästens ställning i det förindustriella samhället där ekonomin utgjordes av odling av den omgivande marken.

Rekommendation

Området och byggnaderna bör skyddas i t.ex. detaljplan eller områdesbestämmelser: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Äldre ängs- och odlingsmarker bör fortsatt hävdas så att de hålls öppna.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fotograf okänd, årtal okänt.
Arvidsjaurns kommuns bildarkiv.

Fastighet: Arvidsjaur 6:12, Skogen
Adress: Domängatan 9a-b

Karaktär

Området Skogen, eller Kullen, har ett centralt läge i Arvidsjaur. Lärträdsalléen leder fram till området och vidare i gatans förlängning upp mot huvudbyggnaden som är placerad i områdets centrala mittaxel. Byggnaden hade ursprungligen en ljus färgsättning med mörkare fönster samt rikligt med lövsågade dekorationer på t ex frontespisen. Området är indelat i tre områden som är symmetriskt placerade till varandra: Huvudbyggnaden som har en karaktäristisk bred frontespis och sadeltak, centralt i alléns fond samt två tvåvåningsbyggnader symmetriskt placerade på varsin sida om allén, med valmade tak, omgärdade av staket och med skogsmark runt om. Ursprungligt takmaterial var valsad tunnplåt. Byggnaderna är friliggande med rödfärgad locklistpanel.

Kulturhistoriskt värde

Området visar på skogsindustrins centrala betydelse för Arvidsjaur. Det gamla jägmästarboställets centrala placering, monumentala utformning med lärträdsalléen som även sträcker sig utanför området visar på betydelsen av både skogsnäringen och jägmästaryrket.

Rekommendation

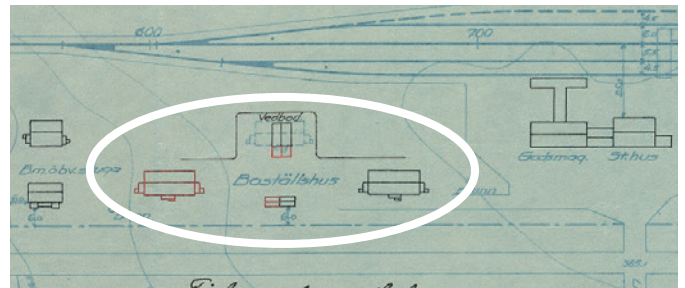
Området och byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Skogsmarken liksom alléerna bör skyddas och vårdas samt kontinuerligt förnygras. Skydd och vård bör regleras i detaljplan och/eller vårdplan för området. Vid ändringar av byggnaden bör ursprunglig arkitektur och utseende återskapas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurns samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Arvidsjaur 6:55
 Adress: Järnvägsgatan 74

Karaktär

Området består av två tvåvåningsbyggnader med källare och tillhörande ekonomibygnader såsom vedbod och förråd, placerade mellan järnvägsspåren och Stationsgatan. Byggnaderna står i rad med gavel mot varandra. De var tidigare tjänstebostäder och del av en sammanhållen järnvägsmiljö med intilliggande stationsbyggnad. Sadeltak klätt med träshingel. Fasad klädd med stående locklistpanel. Entré placerad mitt i husen och på gavel med lägenheter i två plan. På gavlar spröjsade lunettfönster. Fönster symmetriskt placerade med tre luft i bottenplan och två luft i övre plan samt mindre fönster även de symmetriskt placerade bredvid trapphus/entré.

Kulturhistoriskt värde

Tjänstebostäder/boställshus knutna till järnvägen och Inlandsbanan visar på hur järnvägssystemet var uppbyggt med tjänstebostäder intill stationerna. Användandet av typritingar var vanligt inom statlig verksamhet, så också inom SJ vilket ger en god bild av en statlig arkitektur och bostadspolitik. Byggnaderna visar även på hur boendestandarden kunde te sig under det tidiga 1900-talet. Arkitekturhistoriskt visar boställshusen på den nordiska klassicismen och träarkitekturen under tidigt 1900-tal.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaderna bör fortsatt hållas samman med den intilliggande järnvägen och järnvägsstationen, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärma kopplingen till den övriga järnvägsmiljö bör undvikas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Arvidsjaur 6:59
 Adress: Järnvägsgatan 70

Karaktär

Stationsbyggnaden är en central del i den sammanhållna järnvägsmiljön. Den består av stationsbyggnad med bl.a. väntsal, magasin- och kontorsbyggnad med lastbrygga och mindre förrådsbyggnader. Samtliga byggnader har direktkoppling till spårområdet. Stationsbyggnaden består av flera uppbrutna byggnadsvolymerna och är ihopbyggd med magasinsbyggnaden som båda har sadeltak. Spåntak på stationsbyggnaden och plåttak på magasinsbyggnaden. Byggnaderna är klädda med locklistpanel, målade i ljusgrön kulör med vitmålade knutar och fönsteromfattningar. Stationsbyggnadens fönster är kopplade och spröjsade tvåluftsfönster med profilerade fönsteromfattningar. Området karaktäriseras av direktkontakten med spårområdet med bl.a. perrong.

Kulturhistoriskt värde

Den väl sammanhållna stationsmiljön var avgörande för Arvidsjaur utveckling från en kyrko- och handelsplats till ett järnvägssamhälle. Inlandsbanan var en viktig del av uppbyggandet av infrastrukturen i inlandet. Användandet av typritingar var vanligt inom statlig verksamhet, så också inom SJ vilket ger en god bild av en statlig arkitektur. Arkitekturhistoriskt visar stationsmiljön på den nordiska klassicismen och träarkitekturen under det tidiga 1900-talet.

Rekommendation

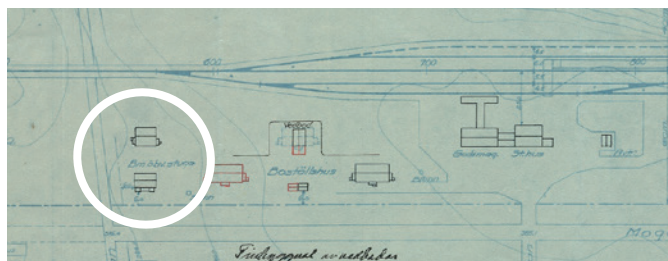
Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaderna bör fortsatt hållas samman med det intilliggande järnvägsområdet och tjänstebostäderna, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärma kopplingen till den övriga järnvägsmiljön bör undvikas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Arvidsjaur 6:63
 Adress: Järnvägsgatan 76

Karaktär

Byggnaden är en del av den sammanhållna järnvägs- miljön, dock skiljer den sig åt arkitektoniskt gentemot övriga byggnader i det att det är ett enfamiljshus med egen definierad tomt och uthus. Både bostadshuset och uthuset har sadeltak klätt med träshingel samt stående locklistpanel. Uthuset är målat i liknande ljus- grön kulör som stationsbyggnaden och bostadshuset i en ljusare beige kulör med vita knutar och fönsterom- fattningar.

Kulturhistoriskt värde

Tjänstebostäder/boställshus knutna till järnvägen och Inlandsbanan visar på hur järnvägssystemet var uppbyggt med tjänstebostäder intill stationer- na. Byggnaden visar på den sociala hierarkin där högre tjänstemän fick tillgång till större boende än lägre tjänstemän, vilket visar på hur de sociala hie- rarkierna kunde se ut. Användandet av typritningar var vanligt inom statlig verksamhet, så också inom SJ vilket ger en god bild av en statlig arkitektur och bostadspolitik och hur boendestandarden kunde te sig under det tidiga 1900-talet. Arkitekturhistoriskt visar boställhusen på den nordiska klassicismen och träarkitekturen under det tidiga 1900-talet.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprung- liga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

ARVIDSJAUR
 IN SWEDISH LAPLAND
 árviessjávrre

Foto: Herman Johansson, före 1932.
Bild ur Norrbottens museums bildarkiv.

Fastighet: Arvidsjaur 6:65 & 6:2
Adress: Köpmantorget

Karaktär

Köpmantorget är en ursprunglig del av stadsplanen från 1884, där ett kvarter i rutnätsplanen på ett för rutnätsplaner karaktäristiskt vis är ursparad så att en öppen yta bildas. Torget ansluter till den så viktiga Storgatan och är det mest centrala torget i Arvidsjaur. Ut mot Storgatan finns ett järnräcke i modernistiskt utförande i abstrakt geometriskt mönster. Längs staketet finns även sittplatser och trappavsatser. Karaktäristiskt för torget är den öppna ytan och den direkta kopplingen till omkringliggande gator. I anslutning till torget finns Johannaparken anlagd 1920-tal.

Kulturhistoriskt värde

Köpmantorget är en av de mest centrala torgen och uttrycken för handelsplatsen Arvidsjaur. Det visar även på en central idé i den stadsplanering som 1884 års plan representerar; att torg och platser infogas i rutnätssystemet genom ursparningar i bebyggelsen/kvarteren. Det modernistiska staketet i järn är ett tydligt och fint utfört exempel på den tidens formspråk med geometriska former.

Rekommendation

Torget bör hållas öppet och obebyggt, och inte slutas ut mot omgivande gator. Det modernistiska järnräcket bör skyddas med rivningsförbud och skyddsbestämmelser i detaljplan så att dess kulturhistoriska värden bevaras.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Arvidsjaur kyrka
Fastighet: Arvidsjaur 6:8>1
Adress: Skillnadsgatan 28

Karaktär

Kyrkan byggd 1900-1902, står i ena änden av Storgatan på parkliknande kyrkogård. Kyrkan är uppförd i en nygotisk arkitektur (Jokkmokks kyrka ska ha varit förebild). Kyrkan en hallkyrka, treskeppig och byggd i trä. Kyrkan har ett brett mittskepp och smalare sidoskepp med utskjutande kor i öster och ett sidoställt torn i väster. Kyrkan har fem ingångar varav en i tornet. Byggnaden är klädd i liggande beigemålad panel. Fasaddekorationer, fönsteromfattningar och bröstningar är utförda i vitmålad panel. Taket är ett sadeltak klätt med skivplåt och kopparplåt.

Kulturhistoriskt värde

Som den andra kyrkan på platsen, men femte i Arvidsjaur historia, visar kyrkobyggnaden på den långa kontinuitet som Arvidsjaur haft som kyrko- och handelsplats. Kyrkans närvaro som gick hand i hand med kronan/statens kontroll av handeln visar på hur den initialt varit en del av kristnandet av samerna och därmed av kolonialiseringen av Sápmi och de norra delarna av Sverige. Kyrkobyggnaderna är också förutsättningen för kyrkstäderna och Lappstaden. Den nuvarande kyrkobyggnaden visar på den nydanande nygotiska träarkitekturen och Arvidsjaur växande befolkning vid sekelskiftet 1800-1900.

Rekommendation

Byggnaderna och den omkringliggande kyrkogården bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material samt för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Kyrkan är skyddad enligt Kulturmiljölagen. Bestämmelser i detaljplan bör ej stå i konflikt med bestämmelserna i Kulturmiljölagen.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

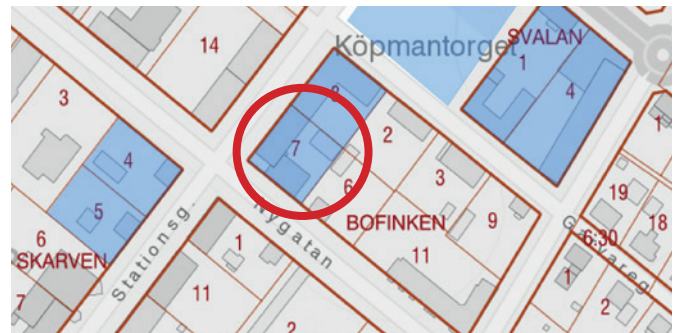
info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fotograf: Bo Holstein, 1995.
Arvidsjaur's kommuns bildarkiv.

Fastighet: Bofinken 7
Adress: Stationsgatan 18

Karaktär

Karaktäristisk modernistisk putsarkitektur med markerade fönsteromfattningar, betongglas i trapphuset. Fönstersättningen där olika fönsterstorlekar och fönsterformer, inordnade i en symmetri skapar ett säregt arkitektoniskt uttryck. På gaveln återfinns tre stycken tredelade fönster med spröjs. Den lägre tillbyggnaden har en egen mer stram karaktär av modernism med bl.a. det platta taket med sin starkt markerade takfot. Byggnaden har i övrigt sadeltak. Den ursprungliga färgsättningen har troligtvis varit i ljusa kulörer men befintlig färgsättning går i nyanser vanliga för 1950-talets modernism med kraftigare kulörer ofta jordfärger, här med en mörkare grön fasad och ljusare grön runt fönsteromfattningarna. Stuprör och hängrännor är infärgade i fasadens kulör. Medvetna materialval såsom taktegel är karaktäristiskt för arkitekturen.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för en modernistisk putsarkitektur som är typisk för det som i Sverige kom att kallas funktionalism. Arkitekturen under 1950-talet kännetecknas av hög medvetenhet i materialval och färgsättning vilket kan ses i byggnaden. Byggnaden byggdes för Televerket och representerar därmed också Stationsgatas betydelse som en av Arvidsjaur's huvudaxlar och kommersiella centrum. Byggnadens kulturhistoriska värde är därför till del kopplat till Stationsgatas offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och verksamheter.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material samt för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändring eller byte av port/entré bör den återställas till ursprungligt utseende och material.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

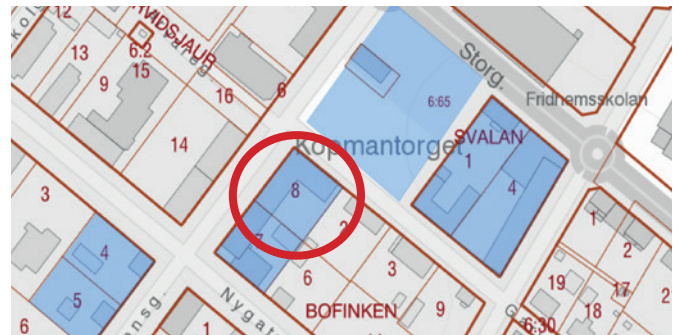
Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Bofinken 8
 Adress: Stationsgatan 20a-b,
 Garvaregatan 2

Karaktär

Karaktäristisk modernistisk putsarkitektur med markerade fönsteromfattningar. Fönstersättningen är helt symmetrisk på varsin sida om trapphusen. Byggnaden har för 1950-talets modernism det lätta sadeltaket med tunn utskjutande takfot. Färgsättningen går i nyanser vanliga för 1950-talets modernism med kraftigare kulörer ofta jordfärger, här med en gul fasad och vita fönsteromfattningar. Stuprör och hängrännor är infärgade i fasadens/fönsteromfattningens kulör. Portarna och entréer är omfattade av marmor eller kalkstensplattor.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för en modernistisk putsarkitektur som är typisk för det som i Sverige kom att kallas funktionalism. Arkitekturen under 1950-talet kännetecknas av hög medvetenhet i materialval och färgsättning vilket kan ses i byggnaden. Byggnaden representerar också Stationsgatans och Köpmantorget's betydelse som en av Arvidsjaurs huvudaxlar respektive handelsplats. Byggnadens kulturhistoriska värde är därför till del kopplat till Stationsgatans och Köpmantorget's offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och kommersiella verksamheter.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material samt för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändring eller byte av port/entré bör den återställas till ursprungligt utseende och material.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurs samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fotograf: Lina Karlsson, 2006. ©Norbottens museum

Fastighet: Braxen 18
Adress: Sjukstugegatan 18

Karaktär

Vårdcentralen/sjukhemmet har flera arkitektoniska stilar. Den äldre delen är typisk modernism med stark regelbundhet och repetition, särskilt synligt i fasaden och fönstersättningens symmetri. Här finns en strävan efter arkitektonisk enhet i hela uttrycket. Fasadens gråa puts, det enkla sadeltaket. Den nyare delen från 1980-tal, är typisk postmodernistisk. Uppbrutna byggnadsvolymer tar ner skalan och bryter upp enheten i mindre delar. Även ventilationshuvorna är tydliga enheter i sig själva. Sadeltaken har tydlig takfot med smala konsoler, trä och sten blandas som material i fasaden. Bakom sjukhemmet finns ett parkeringsdäck i typisk brutalistisk stil som i sig självt inte bedömts ha ett särskilt kulturhistoriskt värde. Det är dock en historisk och arkitektonisk årsring i den samlade miljön som kan beaktas.

Kulturhistoriskt värde

Det kulturhistoriska värdet hör samma med att byggnaderna visar på välfärdssamhällets utbyggnad under flera decennier. Det är en välbevarad representant för modernismens arkitektur med det tidstypiska "repetitionens estetik". Det är också en välbevarad representant för postmodernismens arkitekturideal som bryter med modernismens repetition och återinför mer klassiska och historiska stilelement i byggnaden. Byggnadernas kulturhistoriska värden är också kopplade till kv Ärlan och Lärkan och de bostäder som byggdes i samband med utbyggnad av sjukhemmet.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Anläggningen präglas av flera tidsskikt med olika arkitektoniska uttryck. Ny- och tillbyggnader bör därför ha en samtida arkitektur, lätt avläsbar med egen karaktär.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurs samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

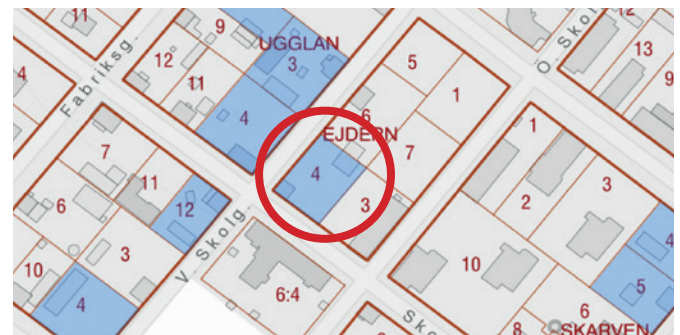
info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Garage i fastighetsgräns

Fastighet: Ejdern 4
Adress: Skomakaregatan 24

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Huvudbyggnaden har brutet tak vilket skapar extra utrymme på ovanvåningen. Byggnaden är idag klädd med eternitplattor men har troligen varit klädd med träpanel likt andra byggnader från tiden. Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Sverige och Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan från 1884 som satt sin starka prägel på Arvidsjaur bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Huvudbyggnaden, dvs bostadshuset, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändringar av byggnaderna så som t ex byte av fönster ommålning eller byte av panel, bör ursprunglig arkitektur, material och utseende återskapas. Kompletterande byggnader bör läggas i fastighetsgräns in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Foto: Axel Gunthe Holmbom 1940-1945.
Arvidsjaur kommunens bildarkiv.

Fastighet: Göken 10
Adress: Storgatan 15a

Karaktär

Byggnaden är ett tvåvåningshus med förhöjt väggliv så att vinden kan inredas. Det har sadeltak och stående lockslistpanel. Delvis reverterad/putsad bottenvåning. Byggnaden har publik lokal ut mot Storgatan vilket ger den en offentlig karaktär. Byggt på 1880-talet men ombyggt efter en brand 1955. Den ursprungliga karaktären var spröjsade korspostfönster. På vindsvåningen mezzaninfönster. Ljusbmålad fasad med mörka fönsteromfattningar och knutar, utskjutande takfot.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden uppfördes ca 1880, är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitekturen och är en av de äldsta byggnaderna i Arvidsjaur. Dess kulturhistoriska värde är även starkt förknippat med trä- och sågverksindustrins betydelse för Sverige och Arvidsjaur då byggnadens första ägare var av AB Storforsen. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär och betydelse som huvudaxel genom Arvidsjaur.

Rekommendation

Huvudbyggnaden, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändringar av byggnaden så som t ex byte av fönster, eller fasadmateriäl, bör ursprunglig arkitektur och utseende återskapas. Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Storgatan bör bibehållas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

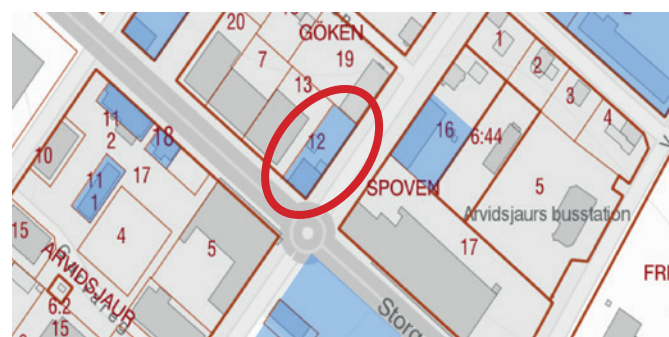

Fotograf okänd, 1950-tal. Arvidsjaurs kommuns bildarkiv.

Fastighet: Göken 12
Adress: Storgatan 21

Karaktär

Byggnaden är i två våningar och i vinkel. Hörnet är avfasat och har entré i bottenplan. Putsad/reverte-rad träbyggnad, med markerade fönsteromfattningar. Fönstren är utbytta. Taket är sadeltak med mindre takkupor och markerad takfot. Byggnaden är strate-giskt placerad i hörnet av Stationsgatan och har lokal i bottenplan med entré mot Storgatan.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på en var-dagliga reverterad träarkitektur som är vanlig i Arvidsjaur. Byggnaden representerar också Sta-tionsgatans och Storgatans betydelse som en av Arvidsjaurs huvudaxlar. Byggnadens kulturhistoris-ka värde är till del kopplat till dessa gators offentli-ga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och verksamheter. Byggnaden uppfördes av Anna Augusta Åström 1924 och visar på kvin-nors betydelse i Arvidsjaurs kontinuerliga roll som handelsplats.

Rekommendation

Huvudbyggnaden, dvs bostadshuset, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändringar av byggnaderna så som t ex byte av fönster ommålning eller byte av panel, bör ursprunglig arkitektur, material och utseende återskapas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurs samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Gökungen 1
 Adress: Östra skolgatan 26

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Byggnaden är ett 1,5 plans hus med sadeltak och liggande panel med markerade hörn. Fönstren är senare tillskott, som ska efterlikna det som troligen varit originalen: tvåluftsfönster med liggande spröjs karaktäristiska för 1920-talets klassicism. Det förhöjda vägglivet gör att skapas rum för en extra halv våning med stort fönster på gaveln (efterliknar tredelat). Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär. I grunden en kyrkstuga, byggd ca 1860-1970. Flyttat från Lommen 5 vid Storgatan där det med säkerhet låg 1871.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Då byggnaden i grunden ska vara en kyrkstuga, representerar byggnaden även kyrko- och handelsplatsen Arvidsjaur och den process av husflyttningar som skapandet av nya Arvidsjaur innebar. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Huvudbyggnaden, dvs bostadshuset, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Kompletterande byggnader bör läggas i fastighetsgräns in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

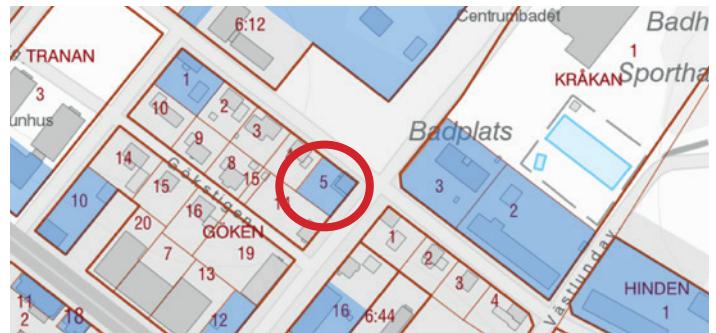

Foto: AB Stockholms Aero, ca 1950-tal.
Arvidsjaur's kommuns bildarkiv

Fastighet: Gökungen 5
Adress: Stationsgatan 35

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från sekelskiftet 1800-1900-talet. Byggnaden har två fulla våningar och en vindsvåning, brant sadeltak och stående locklistpanel med markerade hörn. Fönstren är varierande; gaveln har tvåluftsfönster med en liggande spröjs samt mindre en- och tvåluftsfönster. Längsidans fönster är treluftsfönster med en liggande spröjs i bottenvåning och kopplade tvåluftsfönster i övervåning. Byggnaden är placerad i suterräng vilket skapar en tydlig resning i byggnaden. Karaktäristiskt är också att byggnaden var en av de första byggnaderna i stadsplanen från 1884 och 1892 där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till och den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur's bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Huvudbyggnaden, dvs bostadshuset, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Hinden 1
 Adress: Villavägen 11 &
 Domängatan 19 a-c.

Karaktär

Byggnaderna har en utpräglad modernistisk arkitektur. Delvis fristående som hus-i-park. Mot Domängatan är ena byggnaden anpassad till kvartersstrukturen med entré mot gata, såväl som mot gård, lite förgårdsmark finns dock. Byggnaden är anpassad till terrängen (suterräng). De är uppförda i rött tegel, entréerna har glaserat tegel och är inskjutna. Trapphusen är markerade i puts som ett kontrasterande material mot teglet samt mindre fönster. Byggnaderna är stramt utformade och istället för takfot har de ett lite indraget tak med karaktäristiskt plåtarbete. Balkongerna är halvt indragna, med en karaktäristisk front av plåt. De skapar de för modernismen karaktäristiska banden längs fasaden. Fönstren är symmetriskt placerade och näst intill kvadratiska fönsterhål som bidrar till den strama arkitektoniska utformningen.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna är välbevarade representanter för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960 och tidiga 1970-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval och anpassning till både kvartersstruktur och terräng. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder, där t ex det ökade bilanvändandet gav upphov trafikseparering, bilfria gårdar och bostadsområden.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Området mellan och kring byggnaderna bör bevaras öppna för att bibehålla den arkitektoniska idén om hus-i-park.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Järnvägen 100:1
Adress: Stallgatan 2

Karaktär

Lokstallarna är en del i den sammanhållna järnvägs- miljön. De är placerade i en halvcirkel runt en vänd- skiva. Huvuddelen av lokstallarna är uppförd i rött tegel. Fönstren var ursprungligen stickbågsformade och spröjsade. Stora träportar ursprungligen med spröjsade fönster ut mot vändskivan. Mot gatan vetter sju (ursprungligen åtta) stora stickbågsformade fön- ster med spröjs. Centralt placerat är kontors- och om- klädningsrum, upphöjt över lokstallarnas sadeltak. Ett lägre rödputsat lokstall är tillbyggt. Bredvid finns även ett lokstall i trä med rödfärgad locklistpanel, sadeltak och spröjsade fönster. Ut mot spåren finns en maga- sinsbyggnad i trä med den bärande konstruktionen till stor del synlig.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprung- liga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaderna bör fortsatt hållas samman med det intellig- gande järnvägsområdet och övriga järnvägsmiljön, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärma kopplingen till den övriga järnvägsmiljön bör undvikas. Vid ändring bör fönster- och dörrpartier återskapas till ursprungligt utseende.

Kulturhistoriskt värde

Den väl sammanhållna stationsmiljön var avgöran- de för Arvidsjaurns utveckling från en kyrko- och handelsplats till ett järnvägssamhälle. Inlandsbanan och tvärbanan var en viktig del av uppbyggandet av infrastrukturen i inlandet. Lokstallarna har en cen- tral funktion i driften och underhållet av järnvägen där exempelvis vändplattan visar på den tekniska utvecklingen som gick hand i hand med utbygg- naden av järnvägen. Arkitekturen är karaktäristisk för en medveten gestaltad funktionell tegel- respek- tive träarkitektur.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurns samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fotograf: Okänd, årtal okänt
Arvidsjaurs kommuns bildarkiv

Fastighet: Järven 5
Adress: Storgatan 45, Hotell Laponia

Karaktär

Byggnadskomplexet är ett hotell som består av flera huskroppar med stora sadeltak som skjuter ner mot marken med sina långt utskjutande takfötter. Taken och byggnaderna har förskjutningar som bryter upp volymerna i mindre enheter och följer markens olika nivåer. Den solida sockeln av betong är gjuten med ett karaktäristiskt kvadratisk mönster. Ovanpå sockeln vilar vertikala vitmålade glaspartier. Med mörkt trä som fasadmateriäl. Mönstret i betongen plockas även upp i skorstenarna som delvis är genombrutna. Nedanför hotellet i anslutning till Storgatan ligger en f.d. bensinstation och garage i samma arkitektoniska utförande. Hotellet är kontinuerligt tillbyggt med en arkitektur som i de flesta fall är anpassad till den ursprungliga.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden från 1957 är en välbevarad representant för modernismens byggande och arkitektur av hög kvalitet. Byggnadens detaljering i betongelement och övriga arkitektoniska komposition så som tak- och fönsterutformning är säregen, med genomtänkta materialval och anpassning till Arvidsjaurs/platsens lokala förhållanden vad gäller terräng och klimat. Byggnaden representerar också Arvidsjaurs betydelse som först järnvägssamhälle och senare modern turistort. Hotellet byggdes av Arvidsjaurs kommun. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och offentliga verksamheter.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Kompletterande byggnader bör arkitektoniskt underordna sig och anpassas till den ursprungliga karaktären.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurs samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

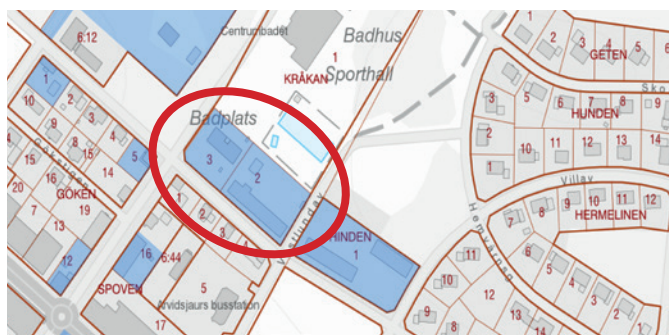
Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Kråkan 2
 Adress: Domängatan 17a-c

Karaktär

Byggnaden har en utpräglad modernistisk arkitektur. Byggnaden är delvis fristående som hus-i-park som är karaktäristiskt för modernismen. Mot Domängatan är byggnaden anpassad till kvartersstrukturen med entré mot gata, såväl som mot gård, lite förgårdsmark finns dock. Byggnaden är anpassad till terrängen (suterräng). Byggnaden är uppförd i rött tegel, entréerna är inskjutna. Byggnaderna är stramt utformade och istället för takfot har de en lite indraget tak med karaktäristiskt plåtarbete. Balkongerna är helt indragna, även de med en karaktäristisk front av plåt. Fönstren är symmetriskt placerade vilket bidrar till den strama arkitektoniska utformningen. Tillsammans med de kraftigt markerade, indragna vädringsbalkongerna mot baksidan, bidrar de till det särpräglade geometriska uttrycket.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval och anpassning till både kvartersstruktur och terräng. Kråkan 2 ska vara Arvidsjaurshems (det kommunala bostadsbolagets) första byggnad. Byggnaden visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder, där det ökade bilanvändandet gav upphov trafikseparering, bilfria gårdar och bostadsområden.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

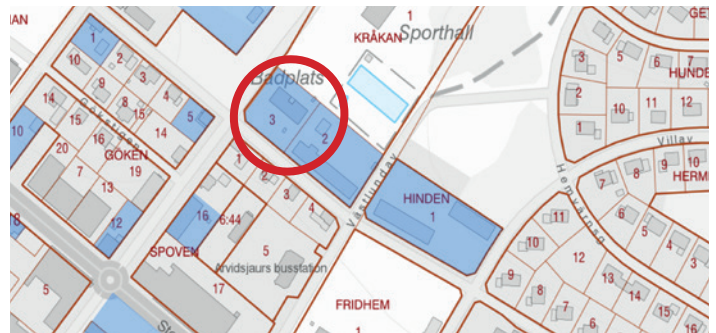
info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Foto: AB Stockholms Aero, ca 1950 i t.f. Arvidsjaurs kommuns bildarkiv

Fastighet: Kråkan 3
Adress: Domängatan 15

Karaktär

Byggnaden uppfördes som brandstation med slang- och utsiktstorn. I bottenplan finns garage för utryckningsfordon och i övriga byggnaden verksamhetslokaler. Fasadkompositionen ges en säregen rytm med det centralt placerade tornet och garagedörrar och symmetriskt placerade fönster. Det röda teglet bryts av med putsdetaljer som markerar vertikalitet i tornet, pelare och trapphus. Baksidan har getts en homogenitet i att alla fönster är lika stora. Framsidan är mer komplex då den ena sidan om trapphuset har mindre nästan kvadratiska fönster, och den andra sidan större och garageportar. Små burspråk på gav-larna är karaktäristiska för arkitekturen.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en representant för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet på 1940-talets offentliga arkitektur. Det funktionella byggandet samspelar med genomtänkta materialval. Byggnaden visar på uppbyggnaden av det moderna välfärdssamhället där offentliga institutioner och funktioner kom att manifesteras i nya moderna byggnader. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Stationsgatans offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och offentliga verksamheter.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Platsen framför byggnaden bör fortsatt hållas öppen och obebyggd.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurs samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Foto: Mårten Sjöbeck - 1937-05-25, Riksantikvarieämbetet

Fastighet: Lappstaden 1
Adress: Lappstaden

Karaktär

Lappstaden är skogssamernas kyrkstad. Flyttad och utbyggd från sitt ursprungliga läge vid Gamla prästbostaden, till nuvarande plats samtidigt som tidigare kyrkan från 1826 byggdes. Lappstaden består av ca trettio kåtor och ca femtio häbbren som är regelbundet grupperade med öppna ytor mellan sig. Kåtorna är stationära och pyramidformade där de nedre varven är knuttimrade i en fyrkant. Taken täckta med trästockar resta mot stommen och täckta med näver. Även Lappstadens häbbren är knuttimrade och står på stolpar med tak täckta av näver och stockar. En del större häbbren har loft. Området är omgärdat av en timrad hägnad.

Kulturhistoriskt värde

Lappstaden är en välbevarad samisk kyrkstad. Samiska kyrkstäder anlades i början av 1600-talet i samband med kronans/statens påbud om att anlägga kyrko- och handelsplatser. Den i Arvidsjaur anlades vid gamla prästgårdsområdet 1606 och flyttades 1826. Lappstaden visar på hur etablering av kyrkan och kristnandet av samer gick hand i hand med kontrollen av handel och kolonialiseringen av Sápmi. De pyramidformade kåtorna och häbbrena utgör välbevarade representanter för det skogssamiska kulturarvet och skogssamiska byggnadstraditioner. Lappstaden i Arvidsjaur blev en viktig mötesplats för den samiska befolkningen.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material samt för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Lappstaden är förklarad för byggnadsminne enligt Kulturmiljölagen. Bestämmelser i detaljplan bör ej stå i konflikt med bestämmelser i byggnadsminnesförklaringen av Lappstaden eller Kulturmiljölagen.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Loet 1
 Adress: Skomakaregatan 44

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Byggnaden är ett 1,5 plans hus med brutet tak och locklistpanel med markerade hörn. Fönstren är tvåluftsfönster. Det brutna taket gör att skapas rum för en extra våning med fönster på gaveln. Karaktäristiskt är också att byggnaden har samma karaktär som de inom stadsplanen från 1884 och 1892, där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur's bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Huvudbyggnaden, dvs bostadshuset, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Eventuella kompletterande byggnader bör läggas i fastighetsgräns in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

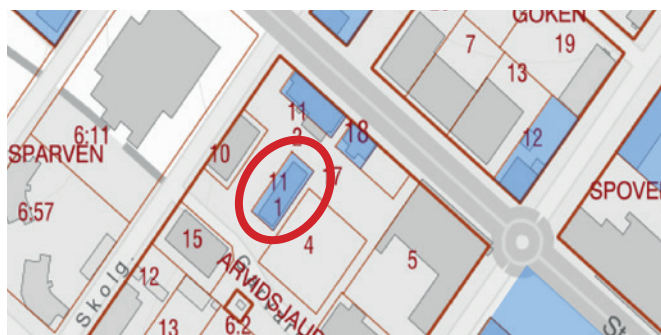
Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Lommen 11>1
Adress: Storgatan 14

Karaktär

Byggnaden har varit en magasins- och stallbyggnad tillhörande Lommen 11>2. Byggnaden är målad med röd slamfärg med vita fönster och fönsteromfattningar. Fönstren är bytta med en stil som efterliknar det ursprungliga: Smala dekorativa spröjs i jugendstil bl.a diagonal och torpromb. Fasadmateriäl är stående locklist. Fönsterformerna varierar från fyrkantiga till hexagonala. Dekorativa detaljer i dörrblad och under fönster. På ena gaveln finns en travers. Byggnaden var magasin och hållstall till handelsgården på Lommen

11>2.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är ett välbevarat magasin och stallbyggnad tillhörande handelsgården på Lommen 11<2. Tillsammans bildar de en välbevarad gårdsmiljö. Byggnaderna visar på Arvidsjaur's betydelse som handels- och kyrkoplats. Byggnadernas arkitektur visar på ett skifte där mönsterritningar och arkitektritade hus allt mer används även i det vardagliga byggandet. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär och betydelse som huvudaxel genom Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaden bör fortsatt hållas samman med den intilliggande byggnaden Lommen 11>2 ut mot Storgatan, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärmar kopplingen till den övriga miljön bör undvikas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fotograf: okänd, 1905.
Arvidsjauris kommuns bildarkiv

Fotograf: okänd.
Arvidsjauris kommuns bildarkiv

Fastighet: Lommen 11>2
Adress: storgatan 14

Karaktär

Byggnaden är typisk för gårdar som uppfördes i Arvidsjaur i sekelskiftet 1800-1900. Deras karaktär finns i den arkitektoniska utformningen med plåttäckt sadeltak med takkupor i detaljrikt plåtarbete, utskjutande takfot, liggande panel, dekorativa trädetaljer framför allt runt och under fönster och entréer, t ex fönsteromfattningar med klassicerande, delvis sprängda frontoner och profileringar. Stor veranda med dekorativa träsnickerier mot baksidan. Fönstren är karaktäristiska för 1800-talet: fyralufts-fönster med korspost. Vindsfönstren följer sadeltakens form med spetsiga bågar. Karaktären präglas också av funktionen som handelsgård kopplat till handels- och kyrkoplatsen: Lokal ut mot Storgatan, fasad i liv med gata. Hör ihop med magasin på Lommen 11>1.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad gårdsmiljö med såväl bostads- och handelshus som magasin och ekonomibyggnader bevarade. (Magasinbyggnaden på Lommen 11<1, har dock en egen beskrivning). Byggnaderna visar på Arvidsjauris betydelse som handels- och kyrkoplats. Byggnadernas arkitektur visar på ett skifte där mönsterritningar och arkitekturerade hus allt mer används även i det vardagliga byggandet. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär och betydelse som huvudaxel genom Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaden bör fortsatt hållas samman med den intilliggande byggnaden Lommen 11>1 inne i kvarteret, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärmar kopplingen till den övriga miljön bör undvikas. Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Storgatan bör bibehållas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauris samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

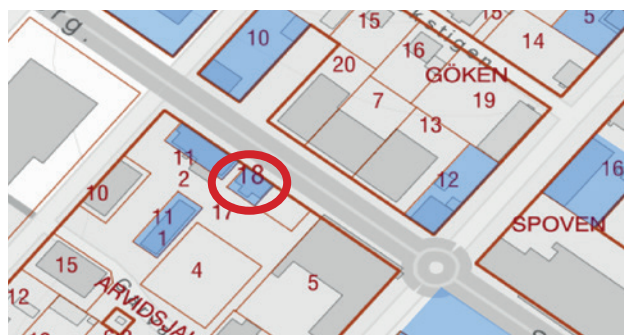
info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fotograf okänd. Arvidsjaurs kommuns bildarkiv

Fastighet: Lommen 18
Adress: Storgatan 16

Karaktär

Byggnaden är typisk för de gårdar som uppfördes i Arvidsjaur i sekelskiftet 1800-1900. Byggnadens karaktär finns i den arkitektoniska utformningen med sadeltak, utskjutande takfot. Fönstren är bytta. Byggnadens karaktär präglas också av dess funktion som handelsgård: Lokal ut mot Storgatan fasad i liv med gata. Tidigare fanns tillhörande magasin och ekonomibyggnad. Ursprunglig karaktär: korspostfönster med fyra luft, ljusmålad fasad med mörka fönsterkarmar, foder och knutar. Fasaden klädd med liggande panel, horisontellt indelad med mörkmålade avttningsbrädor. Ursprungligt takmaterial troligen plåt.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är ett välbevarat handelshus där magasinsbyggnaderna inte är bevarade. Byggnaden visar på Arvidsjaurs betydelse som handels- och kyrkoplats. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär och betydelse som huvudaxel genom Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändringar av byggnaderna så som t ex byte av fönster ommålning eller byte av panel, bör ursprunglig arkitektur, material och utseende återskapas. Ny eller kompletterande ekonomibyggnad bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret. Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Storgatan bör bibehållas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurs samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Lärkan 2
 Adress: Lärkstigen 9

Karaktär

Byggnaden har en modernistisk arkitektur karaktäristisk för 1960-talets villabebyggelse innan den stora utbyggnaden av det s.k. miljonprogrammet. Byggnaden är uppförd i rött tegel med putsdetaljer och balkong som markerar entrén. Taket är sadeltak med liten takfot. Byggnaden är delvis anpassad till terrängen (suterräng) och har även en murad skorsten som ger byggnaden en egen skulptural karaktär.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval och anpassning till terrängen. Byggnaderna visar på hur moderna enfamiljshus skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Kv Lärkan och Ärlans kulturhistoriska värde är kopplat till utbyggnaden av vård- och sjukhemmet i Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaden bör fortsatt hållas samman med de intilliggande byggnaderna Lärkan 3 och Lärkan 4, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärmar kopplingen till den övriga miljön bör undvikas eller anpassas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Lärkan 3
 Adress: Lärkstigen 7

Karaktär

Byggnaden har en modernistisk arkitektur karaktäristisk för 1960-talets villabebyggelse innan den stora utbyggnaden av det s.k. miljonprogrammet. Byggnaden är uppförd i rött tegel med putsdetaljer och balkong som markerar entrén. Taket är sadeltak med liten takfot. Byggnaden är delvis anpassad till terrängen (suterräng) och har även en murad skorsten som ger byggnaden en egen skulptural karaktär.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval och anpassning till terrängen. Byggnaderna visar på hur moderna enfamiljshus skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Kv Lärkan och Ärlans kulturhistoriska värde är kopplat till utbyggnaden av vård- och sjukhemmet i Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaden bör fortsatt hållas samman med de intilliggande byggnaderna Lärkan 2 och Lärkan 4, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärmar kopplingen till den övriga miljön bör undvikas eller anpassas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Lärkan 4
Adress: Lärkstigen 5

Karaktär

Byggnaden har en modernistisk arkitektur karaktäristisk för 1960-talets villabebyggelse innan den stora utbyggnaden av det s.k. miljonprogrammet. Byggnaden är uppförd i rött tegel med stora fönster längs del av fasaden. Taket är sadeltak med liten takfot. Byggnaden är anpassad till terrängen (suterräng) och har även en murad skorsten som ger byggnaden en egen skulptural karaktär.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval och anpassning till terrängen. Byggnaderna visar på hur moderna enfamiljshus skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Kv Lärkan och Ärlans kulturhistoriska värde är kopplat till utbyggnaden av vård- och sjukhemmet i Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaden bör fortsatt hållas samman med de intilliggande byggnaderna Lärkan 2 och Lärkan 3, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärmar kopplingen till den övriga miljön bör undvikas eller anpassas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Lärkan 7
 Adress: Lärkstigen 1a-c

Karaktär

Byggnaden är ett trevånings flerbostadshus med en modernistisk arkitektur karaktäristisk för 1960-talet. Den är fristående som hus-i-park som är karaktäristiskt för modernismen. Byggnaden är uppförd i rött tegel med putsdetaljer i som markerar de horisontala fönsterbanden och vertikalitet på gavlarna. Den strama arkitektoniska utformningen syns t ex i det platta taket utan takfot. Fönstren är symmetriskt placerade och mindre fönster ovan för entréerna skapar en lätt variation och markering som bidrar till den strama arkitektoniska utformningen. Balkongerna är helt indragna vilket bidrar till den sammanhållna och strama arkitekturen.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder, där t ex det ökade bilanvändandet gav upphov trafikseparering, bilfria gårdar och bostadsområden. Kv Lärkan och Ärlans kulturhistoriska värde är kopplat till utbyggnaden av vård- och sjukhemmet i Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Området mellan och kring byggnaderna bör bevaras öppna för att bibehålla den arkitektoniska idén om hus-i-park.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Lärkan 8
 Adress: Borgargatan 13a-c

Karaktär

Byggnaden är ett trevånings flerbostadshus med en modernistisk arkitektur karaktäristisk för 1960-talet. Den är fristående som hus-i-park som är karaktäristisk för modernismen. Byggnaden är uppförd i rött tegel med putsdetaljer i som markerar de horisontala fönsterbanden och vertikalitet på gavlarna. Den strama arkitektoniska utformningen syns t ex i det platta taket utan takfot. Fönstren är symmetriskt placerade och mindre fönster ovanför entréerna skapar en lätt variation och markering som bidrar till den strama arkitektoniska utformningen. Balkongerna är helt indragna vilket bidrar till den sammanhållna och strama arkitekturen.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Kv Lärkan och Ärlans kulturhistoriska värde är kopplat till utbyggnaden av vård- och sjukhemmet i Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Området mellan och kring byggnaderna bör bevaras öppna för att bibehålla den arkitektoniska idén om hus-i-park.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Orren 1
Adress: Storgatan 7

Karaktär

Byggnaderna är typiska för de gårdar som uppfördes i Arvidsjaur i slutet av 1800-talet. Deras karaktär är i den arkitektoniska utformningen med sadeltak, långt utskjutande takfot med dekorerade konsoler, liggande och stående panel, dekorativa trädetaljer framför allt runt fönster och entréer. Fönstren är bytta men efterliknar 1800-talets fönster: tvåluftsfönster med tre rutor per luft alternativt fyraluftsfönster med korspost. Vindfönstren följer sadeltakets form med spetsiga bågar. Ekonomibygnaderna är rödfärgade med enkel panel, vita dekorativa fönsterfoder, fönster med bl.a. diagonala småspröjs. Byggnadernas karaktär präglas också av deras funktion som handelsgård och övernattningsplatser kopplat till handels- och kyrkoplatsen: Lokal ut mot Storgatan, stora lager, stallar och ekonomibygnader in mot kvarterets inre, fasader i liv med gata.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna är en välbevarad gårdsmiljö med såväl bostads- och handelshus som magasin och ekonomibygnader bevarade. Byggnaderna visar på Arvidsjaur betydelse som handels- och kyrkoplats. Byggnadernas arkitektur visar på ett skifte där mönsterritningar och arkitektritade hus allt mer används även i det vardagliga byggandet. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär och betydelse som huvudaxel genom Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibygnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Botten våningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Storgatan bör vidmakthållas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fotograf okänd., Arvidsjaur kommunens bildarkiv

Foto: Bruno Vikberg, 1974
Arvidsjaur kommunens bildarkiv

Fastighet: Orren 2
Adress: Storgatan 9

Karaktär

Byggnaden är typisk för de gårdar som uppfördes i Arvidsjaur i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Byggnadernas karaktär finns dels i den arkitektoniska utformningen med sadeltak, långt utskjutande takfot med dekorerade konsoler, liggande panel, dekorativa trädetaljer runt fönster och entréer. Fönstren är karaktäristiska för första halvan av 1800-talet: tvåluftsfönster med tre rutor per luft alternativt fyraluftsfönster med korspost. Vindsfönstren följer sadeltakets form och spetsiga bågar. Byggnadens karaktär präglas också av dess funktion som handelsgårdar och övernattningsplatser kopplat till handels- och kyrkoplatsen. Lokal ut mot Storgatan fasad i liv med gata.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är ett välbevarat handelshus samt bostadshus, byggt som bostad åt Storfors AB, där magasinsbyggnaderna inte är bevarade. Byggnaden visar på Arvidsjaur betydelse som handels- och kyrkoplats såväl som skogs- och sågverksindustrins betydelse. Bostadshusets arkitektur visar på ett skifte där mönsterritningar och arkitektritade hus allt mer används även i det vardagliga byggandet. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär och betydelse som huvudaxel genom Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Storgatan bör vidmakthållas. Ny eller kompletterande ekonomibyggnad bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

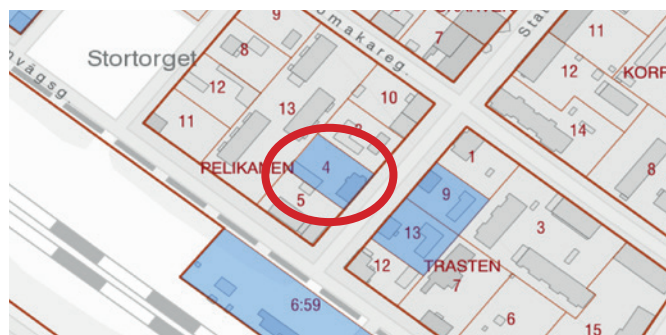
info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fotograf: Bruno Vikberg, 1956.
Arvidsjaur kommuns bildarkiv.

Fastighet: Pelikanen 4
Adress: Stationsgatan 3

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Huvudbyggnaden har sadeltak och locklistpanel med markerade hörn och frontespis på långsidan. Ursprungligen var fönstren troligen tvåluftsfönster med liggande spröjs, karaktäristiskt för 1920-talets klassicism. Bostadshuset rymmer en butik i bottenplan med entré direkt från gata. Gårdshuset har tidigare rymt ett av flera ren- och viltslakterier i Arvidsjaur. Gårdshuset är byggt i fastighetsgräns, klätt i stående locklistpanel med pulpettak, med en lastbrygga. Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 och 1892 där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården/gaveln och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden representerar också Stationsgatans betydelse som en av Arvidsjaur huvudaxlar. Byggnadens kulturhistoriska värde är därför till del kopplat till Stationsgatans offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och verksamheter. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibygnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Stationsgatan bör vidmakthållas. Ny eller kompletterande ekonomibygnad bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fotograf: Bo Holstein, 1995 Arvidsjaurns kommuns bildarkiv.

Fastighet: Renen 12
Adress: Lappstadsgatan 8

Karaktär

Byggnaden är i s.k. Schweizerstil, med långt utskjutande takfot med dekorativa konsoler. Det är ett envåningshus med förhöjt väggliv, plåttäckt sadeltak och stående locklistpanel. Tillbyggnader är senare tillkomna, men den ursprungliga rektangulära husformen är avläsbar. Fönstren är sexdelade tvåluftsfönster. Äldre vägdragning går mellan Renen 12 och Renen 13.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i sekelskiftet 1800-1900. Byggnadens arkitektur visar på ett skifte där mönsterritningar och arkitektritade hus allt mer används även i det vardagliga byggandet. Byggnadens kulturhistoriska värde ligger även i att det är en av två bevarade byggnader från det tidiga Arvidsjaur och den s.k. Borgarstaden och är därmed en representant för Arvidsjaurns betydelse som kyrko- och handelsplats.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaden bör fortsatt hållas samman med den intilliggande byggnaden på Renen 13 och Lappstan, både visuellt och arkitektoniskt. Vägen som går mellan Renen 12 och Renen 13 bör bibehållas. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärmar kopplingen till den övriga miljön bör undvikas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurns samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Renen 13
Adress: Lappstadsgatan 12

Karaktär

Byggnaden är ett envåningshus med förhöjt väggliv, sadeltak och liggande panel och markerade hörn. Byggnaden är smal, typiskt för norrländska byggnader som t ex Norrbottensgårdar. Utskjutande takfot. Fönstren är utbytta. Idag är gaveln placerad ut mot gatan men tidigare äldre vägdragnig gick mellan Renen 12 och Renen 13.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemskas vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i sekelskiftet 1800-1900. Byggnadens kulturhistoriska värde ligger även i att det är en av två bevarade byggnader från det tidiga Arvidsjaur och den s.k. Borgarstaden och är därmed en representant för Arvidsjaur's betydelse som kyrko- och handelsplats.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaden bör fortsatt hållas samman med den intilliggande byggnaden på Renen 13 och Lappstan, både visuellt och arkitektoniskt. Vägen som går mellan Renen 12 och Renen 13 bör bibehållas. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärmar kopplingen till den övriga miljön bör undvikas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Skarven 4
Adress: Stationsgatan 15

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Huvudbyggnaden har sadeltak och locklistpanel med markerade hörn och frontespis på långsidan. Fönstren är två- och fyralufts-fönster med liggande spröjs, samt lunettfönster på gavlarna, båda karaktäristiska för 1920-talets klassicism. Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 och 1892 där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär. Gårdshuset består av en bostadsdel samt ett garage/ekonomidel. Gårdshuset har liggande panel och sadeltak. Ursprungligt takmaterial troligen papp eller plåt.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur's bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Skarven 5
Adress: Stationsgatan 13

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Huvudbyggnaden har sadeltak och locklistpanel med markerade hörn och frontespis på långsidan. Ursprungligen var fönstren ett respektive tvåluftsfönster med liggande spröjs, samt lunettfönster på gavlarna, båda karaktäristiska för 1920-talets klassicism. Grunden är i betong med en säregen rusticering. Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 och 1892 där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär. Ursprungligt takmaterial troligen papp eller plåt.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur's bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Skatan 5
 Adress: Storgatan 8a-d

Karaktär

De två byggnaderna har en utpräglad modernistisk arkitektur. Delvis fristående som hus-i-park som är karaktäristiskt för modernismen. Mot Storgatan är ena byggnaden anpassad till kvartersstrukturen med verksamhetslokaler och butiker. Fasaden i bottenvåning mot Storgatan har detaljer av svart mosaik och träpanel. Byggnaderna är uppförda i rött tegel med putsdetaljer i som markerar de horisontala fönsterbanden och vertikaltitet. Byggnaderna är stramt utformade men har ett lätt valmat tak med utskjutande tunn och smäcker takfot samt nätta konsoler. Balkongerna är helt indragna, med en karaktäristisk front av plåt. Byggnaderna är typiska för 1960-talets modernism men med en lokal anpassning i t ex det valmade taket med utskjutande takfot.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna är representanter för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet på 1960-talets byggande med idén om friliggande lamellhus som skapar ljus och luft kring boendet, men där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval och anpassning till kvartersstaden. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av nya arkitektoniska ideal, ett ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och verksamheter.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Området mellan och kring byggnaderna, t ex. koppling till Marklundsparken, bör bevaras öppna för att bibehålla den arkitektoniska idén om hus-i-park. Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Storgatan bör vidmakthållas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Skatan 6
Adress: Storgatan 10a-c & Västra skolgatan 17a-c

Karaktär

De två byggnaderna har en utpräglad modernistisk/funkis tegelarkitektur från 1950-talet. Mot Storgatan finns en utskjutande och putsad butiksdel. Byggnadskropparna är indragna från hörnet så att det bildas ett släpp mellan husen. Lätt förskjutning i huskropparna mot bakgården. Uppförda i rött tegel, enkel mönsternurning som delar in fasaden i fyrkantiga fält. Karaktäristiskt är de rundmurade hörnen. Entréerna har betongglas och är markerade med kraftigt utskjutande putsornamentik som tillsammans med utskjutande burspråk på gavlarna skapar en tydlig vertikalitet. Balkonger är placerade ovanpå burspråken på hörnen. Sadeltak med liten takfot med rött tegel. Balkongerna är karaktäristiska för funktionalismen med vinklade balkongfronter i plåt och smidesdetaljer, geometriskt formade balkongsidor.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna är representanter för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet på 1950-talets byggande med idén om friliggande lamellhus som skapar ljus och luft kring boendet, men där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval och anpassning till kvarterstaden. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av nya arkitektoniska ideal, ett ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och verksamheter.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Området mellan och kring byggnaderna, t ex. koppling till Marklundsparken, bör bevaras öppna. Mot Storgatan: Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Storgatan bör vidmakthållas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurs samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

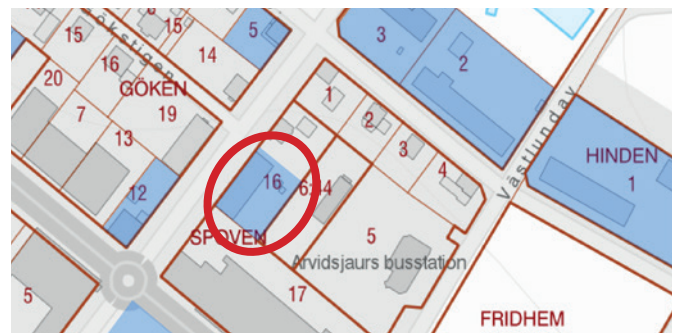
info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Foto: Piteå-Tidningen, 1964.
Arvidsjaur's kommuns bildarkiv.

Fastighet: Spoven 16
Adress: Stationsgatan 30a-h

Karaktär

Byggnaden är ett trevånings flerbostadshus med en modernistisk arkitektur karaktäristisk för 1960-talet. Byggnaden är uppförd i rött tegel med putsdetaljer som markerar vertikalitet. Byggnaden är stramt utformad och istället för takfot har den en lite indraget platt tak, lätt vinklat inåt, med karaktäristiskt plåtarbete. Fönstren symmetriskt placerade och bidrar till den strama arkitektoniska utformningen. Mot Stationsgatan finns verksamhetslokaler i bottenplan vilket är en lokal anpassning av arkitekturen och Stationsgatans karaktär av huvudstråk.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval och anpassning till kvartersstrukturen. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Stationsgatans offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och verksamheter.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Stationsgatan bör vidmakthållas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

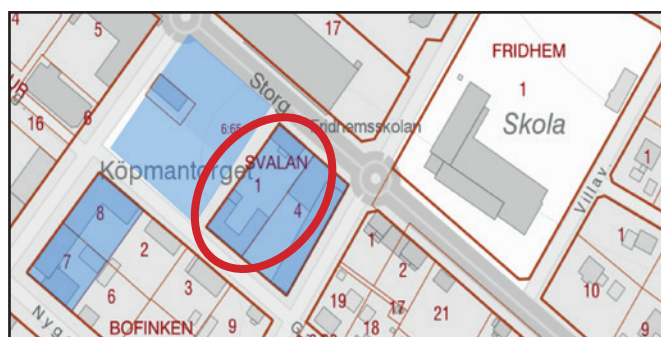
Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Svalan 1
Adress: Storgatan 24

Karaktär

Byggnaderna är typiska för de gårdar som uppfördes i Arvidsjaur i sekelskiftet 1800-1900. Deras karaktär och arkitektoniska utformning är sadeltak med rött taktegel, utskjutande takfot, liggande panel, dekorativa trädetaljer i fönsterfoder med frontoner och lövsågade utsmyckningar i takkupan, glasveranda. Fönstren är karaktäristiska för 1800-talet: fyralufts-fönster med korspost. Fönstren i takkuporna följer sadeltakets form med spetsiga bågar. Magasinsbyggnaderna har enkel liggande och stående panel. Karaktären präglas också av funktionen som handelsgård. Byggnaderna upptar hela kvarteret, lokal ut mot Storgatan, lager och gårdshus in mot kvarterets inre, fasader i liv med gata.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna är en välbevarad gårdsmiljö med såväl bostads- och handelshus som magasin och ekonomibyggnader bevarade. Byggnaderna visar på Arvidsjaurns betydelse som handels- och kyrkoplats. Bostadshusets arkitektur visar på ett skifte där mönsterritningar och arkitektritade hus allt mer används även i det vardagliga byggandet. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär och betydelse som huvudaxel genom Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Storgatan bör vidmakthållas. Gårdshuset/magasinsbyggnadernas slutna fasader mot Garvaregatan bör bibehållas. Nya dörr- och fönsteröppningar bör undvikas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurns samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

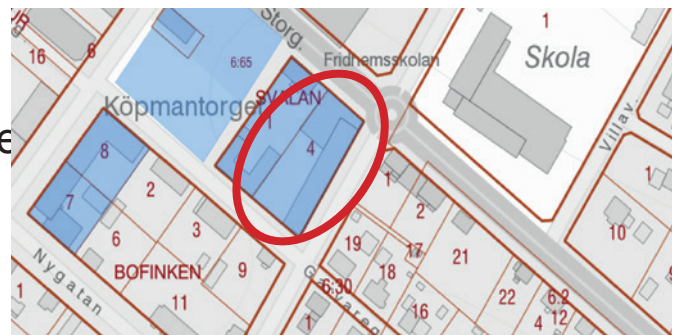
Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Svalan 4
Adress: Storgatan 26 & Västlundavägen 45

Karaktär

Byggnaden har en modernistisk arkitektur karaktäristisk för 1960-talet. Mot Storgatan är byggnaden anpassad till kvartersstrukturen med utskjutande verksamhetslokaler i bottenplan. Byggnaden är också lite indragen från Storgatan för att skapa ett släpp in mot kvarteret. I hörnet mot Storgatan är byggnadsvolymen lite högre så att hörnet och nivåskillnaderna markeras. Fasaden i bottenvåning mot Storgatan har fönsterbröstningar i plåt och är klädd i marmor. Fasad i mörkrött tegel med plåt-detalljer som markerar horisontala fönsterband. Byggnaden är stramt utformad. Istället för takfot har den en lite indraget tak med karaktäristiskt plåtarbete. Balkongerna är utskjutande och skulpturala med en karaktäristisk front av plåt. Fönstren är symmetriskt placerade, indelade i tre luft respektive ett. Det ger en varierad rytm samtidigt som det bidrar till den strama arkitekturen.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna är välbevarade representanter för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval och anpassning till kvartersstrukturen. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och verksamheter.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Mot Storgatan: Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal med koppling direkt till Storgatan bör vidmakthållas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurs samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

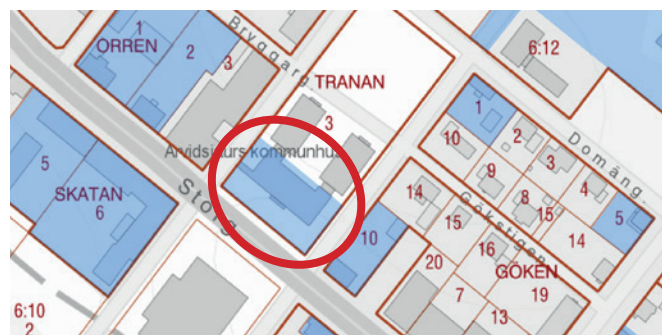

Foto: Adolf Hjort. Bild ur Norrbottens museums bildarkiv.

Fastighet: Tranan 3, Stadshuset
Adress: Storgatan 13

Karaktär

Modernism i klassicistiskt utförande. Den är formad som ett U där det utskjutande mittpartiet (mittrisalit) med balkong och pelarentré är den dominerande huvudfasaden mot Storgatan. Det klassicistiska utförandet är genomgående även i materialval, där fasadens röda tegel är komponerad med det tidigare skiffertaket vilket ger en materialkänsla som kopplar historiskt bakåt i tiden. Det monumentala uttrycket samspelar även med byggnadens funktion som maktens boning och Arvidsjaur kommunhus. Det utskjutande mittpartiet rymmer idag kommunfullmäktigesalen. Parkmarken framför byggnaden förstärker den officiella karaktären på byggnaden.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna är representanter för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet på 1940 och 1950-talets offentliga arkitektur. Det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval här med tydlig referens till klassicism och historiska ideal. Byggnaderna visar på uppbyggnaden av det moderna välfärds-samhället där offentliga institutioner och funktioner kom att manifesteras i nya moderna byggnader. Byggnadens kulturhistoriska värde är även kopplat till Storgatans offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och offentliga verksamheter.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändringar av byggnaden så som t ex byte av fönster bör ursprunglig arkitektur och utseende återskapas. Den öppna ytan/parken mot Storgatan bör vidmakthållas för att byggnaden ska ha kvar sin karaktär av monumentalitet.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Trasten 9
 Adress: Stationsgatan 6

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Huvudbyggnaden har sadeltak och locklistpanel med markerade hörn och frontespis på långsidan. Ursprungligen var fönstren troligen tvåluftsfönster med liggande spröjs, båda karaktäristiska för 1920-talets klassicism. Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 och 1892 där bl.a. fasad i liv mot gata, bostadsentré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden representerar också Stationsgatans betydelse som en av Arvidsjaur's huvudaxlar. Byggnadens kulturhistoriska värde är därför till del kopplat till Stationsgatans offentliga karaktär där boende blandas med olika typer av butiker och verksamheter. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur's bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Bottenvåningens karaktär av offentlig lokal och butik med koppling direkt till Stationsgatan bör vidmakthållas. Ny eller kompletterande ekonomibyggnad bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

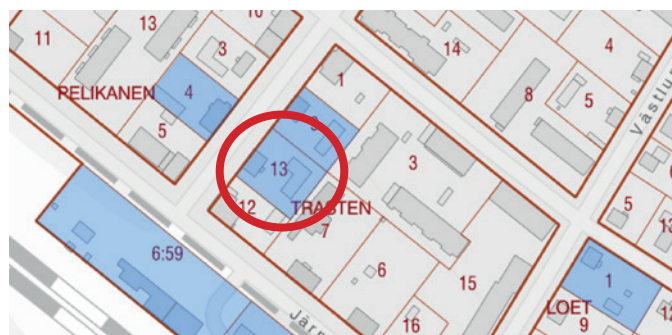
Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Trasten 13
Adress: Stationsgatan 4

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Huvudbyggnaden har brutet plåttäckt tak och locklistpanel med markerade hörn och takkupa på långsidan. Fönstren är bytta men liknar de ursprungliga: två- och trelufts-fönster med liggande spröjs, samt lunettfönster på gavlarna, båda karaktäristiska för 1920-talets klassicism. Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 och 1892 där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär. Gårdshuset består av en bostadsdel samt ett garage/ekonomidel.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur's bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Ny eller kompletterande ekonomibyggnad bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

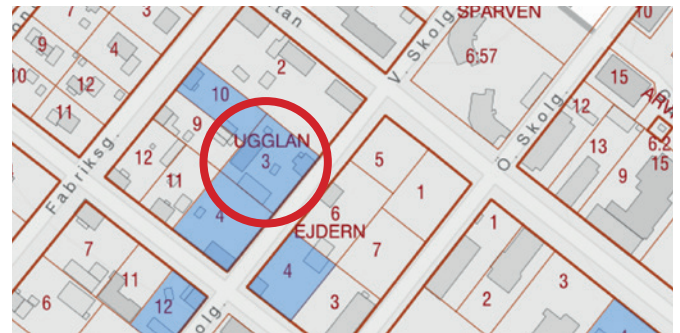

Fotograf: Bruno Vikberg, 1964.
Avidsjaur kommuns bildarkiv

Fastighet: Ugglan 3
Adress: Västra skolgatan 9

Karaktär

Fastigheten har tre byggnader som tillsammans bildar en gårdsmiljö med ekonomibyggnader och bostadshus, tidigare en mycket typisk bebyggelse för Arvidsjaur. Alla byggnader har sadeltak och träpanel. Karaktäristiskt är också att byggnaden trots sin agrara karaktär inlemats i stadsplanen från 1884. Ett av de äldsta husen i Arvidsjaur, Jan Orsa-stugan, som först ska ha stått vid sjön Ringlet, är inbyggd i uthuset. Ursprunglig karaktär: ekonomibyggnaden har stående rödfärgad panel utan lock med vita knutar och dörr- och fönsterfoder. Svart, eller mörkmålade dörrar. Gårdshus sexdelade spröjsade fönster med två respektive tre luft, sadeltak med frontespis med vindsfönster. Stående locklistpanel.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna har trots många förändringar en bevarad karaktär som visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Gårdsmiljön representerar en agrar period i Arvidsjaur historia såväl som den Arvidsjaur tidiga bebyggelse och den process av flyttande som skapandet av nya Arvidsjaur innebär. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur bebyggelse i det att stadsplanen inkluderat gårdsmiljön i sin struktur. Byggnaden och gårdsmiljön är en del av stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändringar av byggnaderna så som t ex byte av fönster ommålning eller byte av panel, bör ursprunglig arkitektur, material och utseende återskapas. Ny eller kompletterande ekonomibyggnad bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret. Gårdsytan bör fortsatt hållas öppen.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

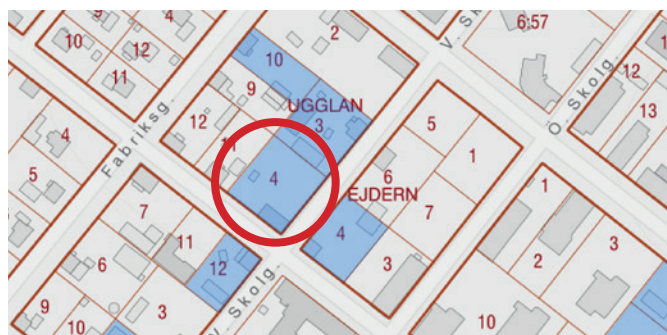
Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Ugglan 4
Adress: Skomakaregatan 23

Karaktär

Byggnaden har arkitektur karaktäristisk för modernismen. Den har sadeltak, kopplade tvåluftsfönster samt vertikala fönsterband. Entréer mot gata samt de vertikala fönstren ger byggnaden en offentlig karaktär vilket kan tillskrivas den tidigare funktionen som frikyrkobyggnad. Dock är byggnaderna tilläggsisolerade och nytt fasadmateriäl är plåt. Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 där bl.a. fasad i liv mot gata och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär. Byggnaden har entré från gata vilket troligen kan tillskrivas att byggnaden haft funktion som frikyrka och därmed har en mer offentlig karaktär. Ursprunglig karaktär: Troligen träpanel, kopplade två och treluftsfönster.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden representerar den modernistiska arkitekturen och dess genomslag i Sverige i såväl bostadsarkitektur som för verksamheter och publika byggnader. Byggnaden har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaurs bebyggelse. Byggnaden utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde. Det kulturhistoriska värdet är även kopplat till att byggnadens funktion som kyrkolokal åt Frälsningsarmén, en av Arvidsjaurs frikyrkor.

Rekommendation

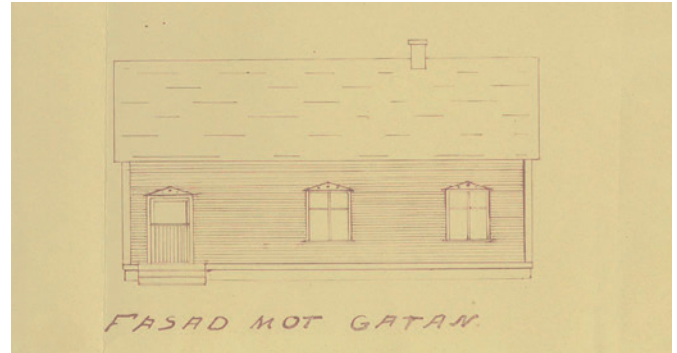
Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändringar av byggnaden så som t ex byte av fasadmateriäl, bör ursprunglig arkitektur, material och utseende återskapas efter tidstypisk karaktär. Ny eller kompletterande ekonomibyggnad bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaurs samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Ugglan 10
Adress: Fabriksgatan 12

Karaktär

Träarkitektur, karaktäristisk från de första seklerna av 1900-talet. Huvudbyggnaden har ett plåttäckt sadeltak och liggande panel med markerade hörn. Karaktäristiskt är att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 där bl.a. fasad i liv mot gata och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär. Fönstren är utbytta, ny entré och nya fönsterhåll upptagna. Ursprungligen hade byggnaden entré från gatan och köksentré från gaveln. Fönstren var symmetriskt placerade på långsidan. Äldre foton visar att fönstren var sexdelade tvåluftsfönster med liggande spröjs. Byggnaden är fortfarande täckt med en smal liggande panel. Eventuellt ursprunglig.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är bevarad till sin yttre form, volym och fasadbeklädnad. Den därmed visar byggnaden på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Det kulturhistoriska värdet är kopplat till att byggnaden har varit lokaler för Sion, en av Arvidsjauris frikyrkor, vilket präglat byggnadens arkitektur. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjauris bebyggelse. Byggnaden utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ombyggnad bör den ursprungliga karaktären återskapas. Ny eller kompletterande ekonomibygnad bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauris samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fotograf okänd. Arvidsjäurs kommuns bildarkiv

Fastighet: Vargen 1
 Adress: Storgatan 55a-b, 57a-b &
 59a-b

Karaktär

Byggnaderna är s.k. lamellhus med sadeltak, med en modernistisk putsarkitektur karaktäristisk för 1940-talet. Dock är byggnaderna tilläggsisolerade och nytt fasadmateriale är plåt som, även om detaljer och material försvunnit, bibehållit mycket av arkitekturens karaktäristiska. Fönstersättningen är helt symmetrisk på varsin sida om trapphusen. Fönstren är kopplade tvåluftsfönster. Utskjutande burspråk på gavlarna. Byggnaden har ett lätt sadeltak med tunn, utskjutande takfot. Materialvalet var ursprungligen lika det som finns i Vargen 1: genomgående uttänkt och samkomponerat; såsom marmorplattor kring entréer, ett lätt och betongtak över porten, balkonger med sinusplåt och smidesdetaljer i fronterna.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna är representanter för modernismens och funktionalismens byggande och arkitektur. Även med de förändringar byggnaderna genomgått visar detaljer, den karaktäristiska putsarkitekturen och det arkitektoniska utförandet på 1940-talets byggande med friliggande lamellhus som skapar ljus och luft kring boendet, och där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av nya arkitektoniska ideal, ett ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Byggnaderna på Vargen 1 och Vargen 5 tillhör den första generationens moderna flerbostadshus i Arvidsjaur, byggda av Riksbyggen.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändringar av byggnaderna så som t ex byte av fönster, balkonger eller fasadmateriale, bör ursprunglig putsarkitektur och utseende återskapas. Det öppna området framför byggnaderna ut mot Storgatan bör fortsatt hållas obebyggt.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjäurs samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Vargen 5
Adress: Storgatan 61

Karaktär

Byggnaden är ett s.k. lamellhus med sadeltak, med en modernistisk putsarkitektur karaktäristisk för 1950-talet. Fönstersättningen är helt symmetrisk på varsin sida om trapphusen. Fönstren är kopplade tvåluftsfönster. Utskjutande burspråk på gavlarna. Byggnaden har ett lätt sadeltak med tunn, utskjutande takfot. Färgsättningen går i nyanser vanliga för 1950-talets modernism i ljusst gul puts och mörkare (grå) sockel. Materialvalet är genomgående uttänkt och samkomponerat; såsom marmorplattor kring entréer och har ett lätt betongtak över porten. Porten är utbytt till en aluminiumport. Karaktäristiskt är att portar ursprungligen är i trä, ofta i ek. Balkongerna har kvar sitt originalutseende med sinusplåt och smidesdetaljer i fronterna.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är en välbevarad representant för modernismens och funktionalismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska putsarkitekturen och det arkitektoniska utförandet på 1940-talets byggande med friliggande lamellhus som skapar ljus och luft kring boendet, och där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av nya arkitektoniska ideal, ett ökat bostadsbehov och moderna bostäder. Byggnaderna på Vargen 1 och Vargen 5 tillhör den första generationens moderna flerbostadshus i Arvidsjaur, byggda av Riksbyggen.

Rekommendation

Byggnaderna, huvudbyggnad/bostadshus samt ekonomibyggnader, bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Det öppna området framför byggnaderna ut mot Storgatan bör fortsatt hållas obebyggt. Vid ändring av portar och entréer bör portens utseende och material återskapas med tidstypisk karaktär.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Viggen 3
 Adress: Västra skolgatan 3

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Huvudbyggnaden har sadeltak och locklistpanel. Fönstren har tvåluft på gavlarna och treluft på långsidan, alla med liggande spröjs, karaktäristiska för 1920-talets klassicism. Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Ny eller kompletterande ekonomibyggning bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Vigen 12
 Adress: Skomakaregatan 26

Karaktär

Träarkitektur karaktäristisk från de första decennierna av 1900-talet. Huvudbyggnaden har brutet plåttäckt tak med liten takkupa och locklistpanel med markerade hörn. Karaktäristiskt är också att byggnaden är en del av stadsplanen från 1884 där bl.a. fasad i liv mot gata, entré från gården och uthus i fastighetsgräns in mot kvarteret är en bärande del av områdets karaktär. Ursprungligen hade byggnaden tvåluftsfönster med korpst. Balkongen saknade tak och istället sträckte sig fasaden som en frontespis vidare upp över takfoten.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemska vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början av 1900-talet. Byggnaden och gården har även sitt kulturhistoriska värde kopplat till den stadsplan som satt sin starka prägel på Arvidsjaur's bebyggelse. Byggnaden och gårdsmiljön utgör en del av den övergripande stadsplanens och stadsmiljöns kulturhistoriska värde.

Rekommendation

Byggnaden bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Vid ändringar av byggnaderna så som t ex byte av fönster ommålning eller byte av panel, bör ursprunglig arkitektur, material och utseende återskapas. Ny eller kompletterande ekonomibyggnad bör placeras i fastighetsgräns, in mot kvarteret.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
 Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
 http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Ärlan 8, Arvasgården
Adress: Borgargatan 7

Karaktär

Byggnaderna består av en timrad envåningsbyggnad med förhöjt väggliv samt en liten timrad aitta på stolpar. Huvudbyggnaden har synligt liggtimmer som är målat med röd slamfärg. Det har sadeltak med utskjutande takfot och fönster med två- respektive tre luft. Entrén är försedd med en bro med utsirade dekorationer. Byggnaden är flyttad från Storgatan och tillhörde ursprungligen skogsbolaget Munksund. Häbbret är lika de som återfinns i det intilliggande Lappstan. Ursprungligt takmaterial troligen papp eller plåt.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaden är välbevarad och visar på den inhemsk vardagliga träarkitektur som är typisk för Arvidsjaur i början i slutet av 1800-talet. Byggnadens kulturhistoriska värde ligger också i dess funktion som kontorsbyggnad åt skogsbolaget Munksund och som representant för skogs- och sågverksindustrins betydelse i Arvidsjaur och Sverige. Det timrade häbbret är en välbevarad representant för det skogssamiska kulturarvet och byggnadstradition och är starkt kopplat till den intilliggande samiska kyrkstaden Lappstaden.

Rekommendation

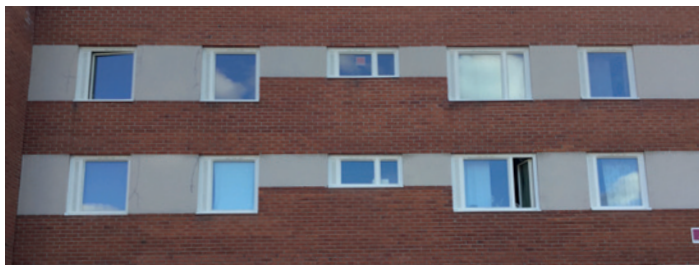
Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadens ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadens karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Byggnaderna bör fortsatt hållas samman med den intilliggande Lappstan och kv Renen 12 och Renen 13, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärmar kopplingen till den övriga miljön bör undvikas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur's samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

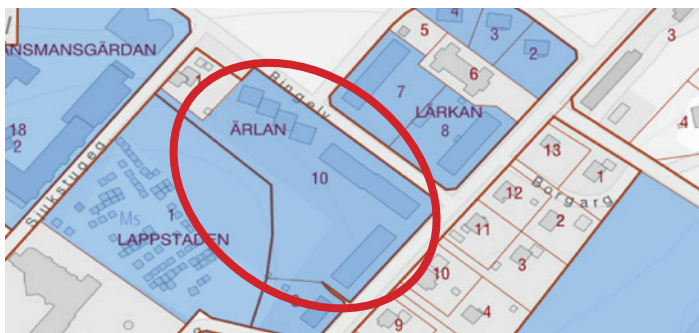
Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Fastighet: Ärlan 10
Adress: Ringelvägen 34a-d & 36a-d

Karaktär

Byggnadernas arkitektur är modernistisk, karaktäristisk för 1960-talet. De är fristående som hus-i-park som är karaktäristiskt för modernismen och består av trevånings flerbostadshus och tvåvånings radhus. Fasad i rött tegel, putsdetaljer markerar horisontala fönsterband samt gavlarnas vertikalitet. Radhusen har träpanel som markerar fönsterbanden samt mörka trädetaljer vid takfot. Den strama arkitekturen syns bl.a i det platta taket med minimal takfot. I flerbostadshusen är fönstren symmetriskt placerade, mindre fönster ovan entréer skapar variation. Radhusens fönster är delvis osymmetriska. Radhusen är snedställda mot gatan och förskjutna mot varandra.

Kulturhistoriskt värde

Byggnaderna är välbevarade representanter för modernismens byggande och arkitektur. Detaljer, den karaktäristiska tegelarkitekturen och det arkitektoniska utförandet visar på 1960-talets byggande där det rationella byggandet samspelar med genomtänkta materialval. Byggnaderna visar på hur moderna bostäder skapades i en tid av ökat bostadsbehov och moderna bostäder, där t ex det ökade bilanvändandet gav upphov trafikseparering, bilfria gårdar och bostadsområden. Kv Lärkan och kv Ärlans kulturhistoriska värde är kopplat till utbyggnaden av vård- och sjukhemmet i Arvidsjaur.

Rekommendation

Byggnaderna bör skyddas i detaljplan: Rivningsförbud, skyddsbestämmelser för byggnadernas ursprungliga delar och material; varsamhetsbestämmelser för ändring och underhåll så att byggnadernas karaktär, arkitektur och kulturhistoriska värde bibehålls. Området mellan och kring byggnaderna bör bevaras öppna för att bibehålla den arkitektoniska idén om hus-i-park. Byggnaden bör fortsatt hållas samman med de intilliggande byggnaderna i kv Lärkan, både visuellt och arkitektoniskt. Staket, växtlighet, byggnad eller annat som kan avskärmar kopplingen till den övriga miljön bör undvikas.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Ord och begrepp

Boställhus	Bostadshus för statligt anställda t ex trafikpersonal vid Statens järnvägar, SJ.
Frontespis	Framträdande mittparti i fasad som skjuter upp över taklisten. Ofta avslutad med en fronton
Fronton	Triangelformat krön över en dörr, portik, fönster eller taklist. Vanligt arkitektoniskt motiv i klassisk arkitektur.
Fönsterband	Fönster placerade invid varandra så att de bildar ett band. Ofta horisontalt placerade längs med en fasad men även vertikalt placerade. Vanligt förekommande inom modernismens arkitektur.
Förhöjt väggliv	Byggnadssätt där vägglivet höjts för att underlätta inredning av vind.
Hus i park	Ett stadsplaneideal inom modernismen. Varje huskropp ligger fritt ofta med en öppen parkyta mellan sig.
Klassicism (Nordisk)	En riktning inom arkitektur och design. Även kallad tjugotalsklassicism eller Swedish grace. Stramt och enkelt formspråk influerat av antikens klassiska arkitektur.
Kulturhistoriskt värde	Värde och betydelser kopplade till en byggnad. De möjligheter som en byggnad kan ge för att inhämta kunskap och förståelse om ett historiskt eller samtida skeende och sammanhang.
Lövsågning	Figursågning med en lövsåg. Vanlig dekoration i träarkitekturen, t ex verandor.
Modernism	En riktning inom arkitektur. Omfattar även stilarna brutalism och funktionalism. Karaktäristiskt för modernismen är att arkitekturen baseras på geometriskt enkla former.
Postmodernism	En riktning inom arkitektur. Postmodernismen bröt med modernismens rationella och kollektivistiska ideal och influerades istället av förindustriella byggnadstyper med ornamentering som den ofta hämtar arkitektoniska motiv från.
Revertering	Putsbeklädnad. Teknik att klä en trävägg med puts. Träkilar, vass , tegel eller hönsnät fästs i väggen för att ge fäste åt kalk- eller cementbruk.
Ornamentering	Dekorativa inslag/element som inte har en konstruktiv funktion. Ofta runt fasadöppningar.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjauras samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Källor och litteratur

Tryckta källor

ICOMOS (1994), "The Nara Document on Authenticity (Homepage of ICOMOS).

ICOMOS (2000). The Burra charter: the Australia ICOMOS charter for places of cultural significance 1999 : with associated Guidelines and Code on the ethics of coexistence. Burwood: Australia ICOMOS.

ICOMOS (1964) The Venice charter: international charter for conservation and restoration of monuments and sites. ICOMOS, Paris.

Information om modernismens bebyggelse i Arvidsjaur, Älvsbyn och Övertorneå. Rapport 2013. Författad av Inger Olsson, Arkitekten Inger Olsson AB, Keith Sivenbring, Arnqvist & Sivenbring AB, Bertil Thelin, Bebyggelse i Norr.

Lindgren, L. (2014) Försvunnen bebyggelse berättar om Arvidsjaur kommun historia. Arvidsjaur hembygdsförening.

Lindgren, L. (2018) Folklig och offentlig sjuk- och hälsovård i Arvidsjaur kommun. Glimtar ur sjuk- och hälsovården i Arvidsjaur kommun. Arvidsjaur hembygdsförening.

Lundholm, K. (2003) Arvidsjaur kyrk- och marknadsplats genom seklen. Arvidsjaur hembygdsförening.

Modernismen i vardagen. En studie av modern bebyggelse i fyra norrbottniska kommuncentra utförd inom ramen för "Det moderna samhället. Länsstyrelsens rapportserie nr 6 2008. Bertil Thelin & Jeanette Aro.

Nordiska museetStiftelsen Lagersberg (2000). Det svenska jordbrukets historia. Bd 3, Den agrara revolutionen : 1700-1870. Gadd, C-J. (red.). Stockholm: Natur och kultur/LT i samarbete med Nordiska museet och Stift. Lagersberg.

Norrbottens kulturmiljöprogram 2010-2020. Arvidsjaur kommun. Länsstyrelsen Norrbotten.

Rentzhog, S. (1967). Stad i trä: panelarkitekturen: ett skede i den svenska småstadens byggnadshistoria. Diss. Uppsala : Univ.. Stockholm.

Riksantikvarieämbetet (1995). Svenska hus: landsbygdens arkitektur: från bondesamhälle till industrialism. Hall, T. & Dunér, K (red). Stockholm: Carlsson i samarbete med Riksantikvarieämbetet och Sveriges radio.

Riksantikvarieämbetet (2004). Förändra varsamt: vägledning vid ombyggnader av rekordårens bebyggelse. Samuelsson, N. (red.) Stockholm: Riksantikvarieämbetet.

Studieförbundet Näringsliv och samhälle (2002). Industrialismens tid: ekonomisk-historiska perspektiv på svensk industriell omvandling under 200 år. Isacson, M. och Morell, M. (red). Stockholm: SNS förlag.

Unnerbäck, R.A. (2002). Kulturhistorisk värdering av bebyggelse. Stockholm: Riksantikvarieämbetets förlag.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
http://ratdragonproduction.se

Digitala källor

Boverket

PBL Kunskapsbanken, Kulturvärden.

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/kulturvarden/>

Arkiv (sökord: 'Arvidsjaur')

Antikvarisk Topografiska Arkivet (ATA)

Ritningar och kartor

ArkDes

Ritningar och foton.

Brandförsäkringsverkets arkiv

Ritningar, kartor och försäkringsbrev.

Digitalt Museum

Foton, ritningar.

Kulturmiljöbild

Foton

Lantmäteriet, Historiska kartor

Kartor

Norrbottens museum

Inventeringar, remissvar, ritningar, foton, planer, korrespondens, arkeologiska rapporter.

Riksarkivet

Ritningar, planer

Arvidsjaur kommun

Arvidsjaur kommuns bildarkiv, detaljplaner, kartor.

Arvidsjaur centrum. Förslag till bevarandeplan. Göran Berggren & Per Wallton, Nab konsult, Luleå 1983

Arvidsjaur centrum. Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Underlag för upprättandet av bevarandeplan. Gerd Bergström & Gunnar Hedborg. Luleå 1982.

Bebyggelseregistret, Riksantikvarieämbetet

Inventeringar, beslut, foton.

Muntliga källor

Lena Lindgren, Arvidsjaur. Majvor Sellbom, Arvidsjaur. Nils-Erik Marklund, Arvidsjaur.

Kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden i Arvidsjaur samhälle.
Framtaget 2018 av Tomas Örn, Rat & Dragon

Rat & Dragon

info@ratdragonproduction.se
<http://ratdragonproduction.se>

